

Fóia enciclopedică literară lunară.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 12 coróne
 Pentru România și străinătate . . . 17 franci

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 orî ce conțin cam 150
 cuvinte 6 coróne; până la 200 cuvinte 8 coróne
 și mai sus 10 coróne.

Tot ce privesce fóia să se adreseze la Redacțiunea și administrațiunea Revistei Ilustrate în Șoimuș
 p. u. Nagy-Sajó.

P R O L O G.

Cu ajutoriul lui Dumneșcu, părintele tuturor și sprijinul onoratului public cetitoriu am finit și acest an, al doilea în viața tinerei noastre Reviste.

Astăzi spiritul lumii este cu totul altul. E în totă privința schimbat.

Nu mai dăm nimic, ba absolute nu ne mai încredem în programele pline de frase poetice și încărcate de promisiuni una mai mare ca cealaltă. Ați în loc de vorbe: lumea pretinde fapte, în loc de probleme: rezolvirea acelor.

Acésta fú cauza, că noi numai în câteva cuvinte am schițat ceea ce voiam a face și asta numai pentru aceea, ca publicul fiind orientat că ce conținut va avea »Revista Ilustrată« să scie dacă e demnă de a o abona sau nu?

Acum, când doi ani sunt împliniți de când am pășit în public cu »Revista« noastră —; acum, când nu numai avem grupați în jurul nostru un număr frumúșel de scriitori, ci suntem sprijiniți și de un număr frumos de abonenți, acum putem arunca o privire asupra muncii noastre și putem întreba de onorabilii noștri cetitori, că ore am coréspuns chemării noastre sau nu? Am prestat aceea ce schițând am promis, sau dóră nu? Am făcut mai mult, sau mai puțin?? — Răspunsul ni-l dă însași »Revista«, ni-l dă materialul cuprins în cele două tomuri acum deja închiate. Dar așa cred în modul cel mai eclatant ni-l a dat însuși publicul cetitoriu, constatând cu bucurie că numărul abonenților a crescut în măsură atât de mare, încât ați numărăm aprópe de două ori atâta câți aveam în anul prim.

Noi la rîndul nostru nu putem decât să ne exprimăm din adéncul inimei cea mai sinceră mulțamită pentru sprijinul dat până acum și să-l rugăm să nu ne uite nici pre venitor, căci noi la al nostru rënd încă nu ne vom uita datorințele noastre.

Ne ținem de datorință a avisa pre onorabili noștri abonenți și onoratul public cetitoriu, că în urma deselor recercări primite din nenumérate părți de-oparte; de altă parte în urma sprijinului neașteptat din partea publicului cetitoriu suntem în plăcuta poziție a face unele schimbări în cadrul »Revistei Ilustrate« și anume:

Deși spelele expediției sunt o rubrică însămnată și cer pentru transport și postă sume considerabile, pentru ca onor. abonanți să primescă Revista în intervale mai scurte, am decis a scóte »Revista Ilustrată« **de două ori pre lună** în broșuri de câte o cólă, formatul tot cel vechiu.

Nu ținem cont de spelele mai mari, cari sunt împreunate cu acésta, ci pre basa numărului de abonenți, sporit în mod considerabil, după-ce — precum am amintit și de altă dată — noi voim a face serviciu literaturii române, ér nu pungei noastre, prețul de abonament remâne tot cel vechiu adecă **șasé floreni** (12 coróne) pentru străinătate **15 franci** pre an; **ma și mai eftin și adecă numai cu un fl. pe pătrariu de an** pentru cei ce vor lucra în interesul respândirii fóiei împărțișind între amici și cunoscuții lor 10 auunțuri de ale Revistei Ilustrate.*) Ofe-rînd acelor abonenți cari vor solvi acésta sumă **anticipative** și următoarele

*) Anunțuri de acestea precum și numerî de probă trimite Redacțiunea franco și gratis orî cui va cere.

Ioan Bacu

P r e m i i :

a) fiecare abonent care a solvit suma de abonament pre anul întreg *anticipative*, va primi **grătit**, (în decursul anului **un tablou frumos și prețios**;

b) între abonenții cari vor solvi întregă suma de abonament *anticipative pre un an*, se vor distribui pre calea tragerii de sorți **25 premii separate in valoare variabilă dela 5—50 corone pro bucată**. — Sortarea se va executa înaintea unui juriu compus din 7 abonenți mai din apropiere;

c) abonenții noștri își pot procura cărțile apărute în editura noastră cu 20% scădământ.

Afară de acesta schimbare esențială reușindu-ne a câștiga drept colaborator pre un Domn profesor de chimie, precum și pre mai mulți ómenî de specialitate, in cadrul Revistei încă vom face unele schimbări sau mai bine șis **augmentări**.

Pre lângă păstrarea direcțiunei urmate, ne-a succes a esopera dela redacțiunea revistei francesă »L' Exposition de Paris 1900« dreptul *exclusiv* de reproducere al articilor apăruti acolo așa, că on. cetitori nu numai vor fi orientați asupra rarităților dela expozițiune, ci se vor putea delecta și in privirea ilustrațiilor **originale** ale numitei reviste francesă. Afară de acesta am decis a deschide unele secțiuni nouă.

Am aflat adecă cu cale a face destul pretențiunilor tuturor abonenților noștri nisuindu-ne a presta fiecărui lectură acomodată și plăcută. Drept aceea prelângă partea literară vom publica lucruri poporale sub titlul »**D'ale poporului**«. Acésta trébuie să o facem cu atât mai virtos, căci țeranii români, poporenî de ai noștrii, ocupă un loc frumușel în lista abonenților Revistei.

Sub titlul »**Amatorul pre tóte terenele**« vom publica articlii de specialitate pentru amatori, diletanți, apoi afaceri de sport, instrucțiuni, rețete etc.

Ba voind a da ocaziune ca știința și esperința singuraticilor să devină tesaur comun sub titlul »**Din traista cu poveștile**« deschidem loc liber abonenților noștrii ca în forma de **întrebări și răspunsuri** să ceră respective să deee sfaturi și povește basate pre esperința proprie în tóte afacerile de interes comun.

Că esecutarea tehnică a Revistei noastre, redactarea cu grijă, ilustrarea bogată, cu tóte acestea nu numai va remânea la nivoul cerințelor moderne, ci după putințe ne vom nisuî a merge tot mai înainte, — prestând și mai mult ca până acum — credem că e superfluu a aminti.

Ne încredem deci în bunăvoința publicului cetitoriu și-l rugăm, ca precum în trecut, așa și în viitoriu să nu ne detragă binevoitoriul său sprijin ca astfelu să ne putem împlini misiunea pre deplin.

Direcțiunea.

ȶiua de crăciun.

*Iacă-ne iubiți noștrii
Frați, surori, copii de-ai noștrii;
Ajutându-ne stăpânul
Tată preste 'ntreg pământul,*

*Am ajuns și-aceste țile
In deplină fericire;
ȶiua mare și sântită
Sărbătórea cea dorită:
ȶiua de crăciun!*

*E o țile de bucurie,
ȶi de pace și iubire,
Căci precum scim din vechime
Și cetim din Istorie*

*Ađi e țiua cea mărită
De creștină prea mult cinștită
De bătrini și tinerime
Atât ađi, cât și'n vechime:
ȶiua de crăciun!*

*Când Christos, mântuitoriul
Se'ntrupă ca „muritoriul“
Și veni pe asta lume
Pre ómenî ca să-i deștepte*

*Pentru a lor mântuire
Sufletescă fericire
Intru-a cărui amintire
ȶine ntréga creștinime:
ȶiua de crăciun.*

Moș Jonaș.

C O L I N D E.

*Coborî'ta coborît
Ingeru lui Domnu Sfânt
Óre unde pe pământ,
La păstori în Vișlaim!
Păstoriu l-au întrebat
„Ce veste bună ne-aduci?“
„Eu veste bună v'aduc,
La Ficióra Maria*

*Io vin't vremea ca să nască,
Tot umblând din casă 'n casă
Nime'n lume n'o mai lasă.
(Când fuse de cătră sară
Intr'o poiată s'aședară
Intr'o iesle cu fin uscat.
Ieși Crăciun hăl bătrân
Să deie la boi fin,*

*Vedî ieslea luminând
Din pociump
Facie-arđând,
Din grădele
Luminele
Din păițe
Luminițe.
Coată flórea finului*

*Află prunc nebotezat,
El în brați l'o luat,
La Iordan o alergat
Șacolo l'o botezat,
Numele i-s'o aflat:
Domnu nost Isus Christos
Car' pe noi din iad ne-o scos.
Enea P. Bota.*

Autotipia chromo-litografică.

În Broșura trecută am vorbit pre scurt despre arta chromo-tipografică și ca suplement am vădut planșa tipărită după procedura amintită acolo.

Vreau acum, ca în puține vorbe să amintesc o altă procedură, cu ajutorul căreia se esecută cele mai multe planșe colorate.

E procedura chromo-litografică.

Tuturor e cunoscută metoda litografărei comune, cu ajutorul căreia suntem în stare cu ajutorul petrei litografice și a negrelei corespunzătoare, a trage de pre un original copiat pe peatră atâtea copii câte voim.

Oameni de specialitate nu s'au mulțămît însă cu o colóre, ci au început a aplica mai multe colorii și rezultatele la cari a ajuns acésta procedură ađi sunt de admirat. Nu trebuie să mergem în cutare atelier vestit; poftim a privi învilitóreă unui săpun fin, păretele unei șatule etc. pre fiecare vom afla ilustrațiunii colorate în adevăr minunat; una fiecare e o chromolitografie admirabilă.

Și ce să șicem. Progresul ce a făcut, perfecțiunea la carea acésta a ajuns e atât de mare încât dacă de pre o pictură originală, un institut bine provădut face reproducțiune chromo-litografică, înaintea ochiului privitorului va părea mult mai frumoasă, mult mai admirabilă copia chromo-litografică, decât însuși originalul. Și chiar împrejurarea acésta, reproducerea cap'd'operelor dela pictorii vestiți în modul cel mai fidel au asigurat acestei branșe viitoriul și au adus-o la perfecțiunea de ađi, aducându-ne și pre noi în pozițiunea de a ne putea delecta în cutare operă artistică de-a unui pictor renumit fără ca pentru acest scop să fim nevoiți a cerceta atelierul sau galeria de picturi unde se află respectivă: privind și admirând copia esecutată în aceleași colorii chiar ca originalul, la care în multe casuri nici că am putea ajunge.

Procedura chromo-litografică se deosebesce de ceea chromo-tipografică primo loco prin aceea, că la acésta desfacerea ilustrațiunii în nenumărate linii abia vizibile, nu se întâmplă, ci diferitele colorii se împart pre diferite petri litografice, apoi începem cu o colóre și continuăm întocmai ca la procedura chromo-tipografică cu celelalte până le-am percurs pre toate, când obținem apoi efectul pitoresc admirabil.

Capul lucrului este la acésta procedură elocarea acurată a

hârtiei, căci dacă nu e elocată cu o acurățetă minuțioasă, atunci consonanța între colorii e conturbată, efectul nu va fi cel dorit și chromo-litografia nu succede așa precum se recere.

De sine se 'ntțelege, că dacă voim ca efectul să fie perfect, atunci trebuie să fim în curat cu efectul fiecărei colóre ce voim a întrăbuința, trēbue să cunoșcem efectul singuratecelor amestecături de colorii, trēbue să fim în curat, că două sau trei colorii sau să șicem mai multe colorii litografate una peste alta ce rezultat ne dau și numai fiind cu toate în curat să purcedem la esecutarea procedurii chromo-litografice.

Ba litografii iscusii au mers mai departe.

Fiind în stare a imita pe acésta cale cutare cap'd'operă a unui pictor vestit, ca imitația să fie perfectă pre o peatră separată au gravat imaginea fidelă a pânzei (firele țesături) ba au imitat chiar trăsăturile de penel din cutare tablou. Copia chromo-litografică uscată o pun apoi pre o astfeliu de peatră, o trec sub presă și când o iau de pe peatră ni-se arată ca o pictură esecutată pre pânză, așa că din depărtare e cu greu a deosebii dacă respectiva imagine e făcută pre hârtie sau e pictată pre pânză.

Chromo-litografiile preste tot nu au lustru, ci lustruirea lor se esecută numai dupăce sunt uscate pe deplin; folosind spre acest scop diferite firnaisuri și poleituri.

Ca pre toate terenele, așa și în acésta tagmă s'a ivit concurență, nisuindu-se un institut a produce lucrări mai bune, mai perfecte și mai minuțios și artistic esecutate ca celalalt. Resultatul acesteia fū în folosul chromo-litografiei, care câștigă mult în perfecționare.

Ađi, când America înainteză cu pași uriași pre toate terenele, ađi când din America căpătăm știri despre o invențiune mai ingenioasă ca cealaltă, în ce privesce acest product litografic încă nu și-a putut elupta locul prim; nu a putut întrece pre Franceși, cari și ađi ne arată cele mai perfecte producțiuni pre acest teren.

Francia este șcôla după carea a pornit chromo-litografia și la noi și planșele chromo-litografice, cari se ivesc ici-cólea — durere destul de rar — în revistele noastre, ne dau o eclatantă dovadă că a noastră devisă și pre acest teren este: progresul.

J. N. P.

Anul veciu și anul nou.

Tôte sunt tăcute, câmpul e sub nea!
Pre cărarea 'ngustă vine sprintenel
Un fecioraș tiner, mândru ca și-o stea.

Intră'n cea colibă, lâng'a popii rît
Unde un moș jace cu pērul cărunț
Cu fața 'ncreștită și trupul slăbit.

La patu-i se duce și îi șice așa:
„Să adormi în pace, moșul meu, căci eu
„Opera ta mare voi continua!”

„De cumva tu ceva, nu ai isprăvit,
„Cu drag și cu voie voi isprăvi eu,
„Căct trupu-mi e tiner, încă nemuncit!”

„— Dumneșeu cu tine, nepoțelul meu“
Dise lin bătrînul „ce eu am greșit . . .
„Tu veși de tocmește . . . să nu-ți uiți de rău!”

„Ale-acelor lacrimi șterge fētul meu
„Cari din a mea causă pōte au vērșat,
„Vindecând și rane . . . ce-oi fi căusat eu!”

„Scapă de povoră . . . umerii trușii
„Cari făr' tânguire supōrt'o tăcând,
„Nu fac imputare, deși-s obosiți!”

„— Tu șisēși, bătrîne, gândul mi-ai găcit
„Străduința fi-'m-va, că, cât voi putea
„Pre tot omu-'n lume se-l fac fericit!”

Dise voinicelul — și-atunci s'a ivit
Primul raz de sōre, care lumina
Fața-i tinerică . . . și-un moș — ce-a murit!

Nișu.

ZODIILE IMPERATULUI.

(Narațiune istorică de Felix Lilla.)

Impăratul Rusiei, Paul I, care ajunsese la domnie în anul 1796, a fost cel mai zodios om, dintre toți cei cari au purtat vreodată purpura.

Intre multele sale ucazuri bizare, era unul, care poruncea, ca fiecare supus să se coboare din trăsură sau de pre cal și să se închine smerit, dacă întâlnia pe stradă trăsura împărătească cu înaltul ei stăpân. Acastă fu odată cauza unei întâmplări curioase.

A recunoștea trăsura împărătească nu era adecă întotdeauna lucru așa ușor. De pre timpul lui Petru cel mare, se îndatinaseră despoticii domnitori ai împărăției rusești, să-și facă preumblările, pre stradele capitalei în trăsuri de tot simple fără de suită și servitori, și având pe capra trăsurii singur numai pre vizitiul cel hărbos și de puțină însemnătate. Paul încă se îndatină să-și facă preumblările într'o trăsura simplă, și fără de nici o paradă.

Astfel trecea el și într'o frumoasă sară de vară a anului 1799, preste piața Isaac, tocmai pre când da să coboare amurgul. Deodată trecu pre dinaintea lui o cabrioletă ușoară, trasă de un cal, fără ca acel ce ședea într'însă mânăndu-și singur turbatul cal cașacesc, să fi luat în samă trăsura împărătească. Nenorocitul său nu cunoscuse pre Majestatea Sa împăratul, său într'adins nu voia să-și arete îndătorata reverință. Paul presupuse pre ceea din urmă. El observase, ca criminalistul purta o uniformă de oficer, dar totuși nu putuse afla cărei branșe i aparținea, și chiar așa de puțin putuse el să vadă și fața păcătosului.

Impăratul se înfuriă grozav și porunci vizitiului să biciuiască amândoi caii, pentru că se ajungă cât mai în grabă pe nerușinatul cel cu un cal. Vizitiul urmă îndată acestei porunci a împăratului și preste cincă minute, trăsura cu doi cai a fost mai ajuns pre cea cu unul.

Conducătorul celei din urmă observa la timp, că în dărătul lui vine uruind o trăsura, cu o iutală într'adevăr contrară regulamentului polițenesc.

Cuprins de o presimțire posomorită, se uită cu frică înapoi, și cu ochii ageri și tineresci recunoscă pre înturiatul împărat.

Încă pre când trecuse în fugă preste piața Isaac, pre lângă trăsura cea simplă, i-se părură că înaltul suveran ar ședea într'însa, însă calul său cașacesc alerga cu mult mai tare, decât ca să-l fi putut opri, spre a împlini obicinuita formalitate.

Acum îi călău greu la inimă »crima« sa. Întâi, era oprit a mâna repede din cale afară, pe stradele Petersburgului — singur numai Țarul putea să-și iee această libertate — în contra acestei porunci a fost păcătuț; a două nu ș'a arătat cuvenita reverință și acesta era o greșală încă cu mult mai mare.

Vinovatul era un tânăr sublocotenent de infanterie, dintr'o familie bună, fruntașă, dela țară, venit abia de curund în capitală, plin de speranțe mândre și ambițioase. Tote aceste speranțe, puteau fi omorite acum, în florie, de mânia împăratului, de neprecalculatul capriț al monarchului.

Cel mai bun mijloc de-a se scote din acest necaz i-se părură acela, de-a se încrede în iuțimea așa de des probată a calului său, și de-a scăpa dinaintea primejdiosului său următor, sub scutul amurgului sării, care se coborea tot mai mult.

De aceea dădu credinciosului animal o lovitură de biciu, carea-l făcu să se arunce într'o fugă nebuună.

Impăratul observă planul necunoscutului, și porunci vizitiului din nou, ca să lovască fără cruțare în cai.

Acum se începură o gônă de tot curioasă, preste puntea Fontană cea largă și pre minunata perspectivă dela Nowski, în jos. În sfârșit ajunsură, urmărit și urmăritor, prin pórta dela răsărit la câmpul liber, pe drumul de țară ce duce cătră Strebna. Însă acuma se osteniră caii cei plini de spume, ai împăratului. Necunoscutul, care observă acesta, făcu o ultimă și desperată opintire.

El își înteti minunatul cal, așa cât acesta, în urmă, părea că sboră prin aer și planul îi succese. Paul își perdă din ochi alesa victimă. Mănios, în gradul suprem, porunci el vizitiului ca să întorcă trăsura și să mână în góna cailor înderept în oraș și încă de-adreptul la paza principală.

»Totuși voi putea încă prinde pre acest nerușinat băiat,« murmură el. »O așa cumplită obrăznicie într'adevăr că încă nu mi-s'a întâmplat să ved. Hah! Am să dau un exemplu înfricoșat cu el, ca toți să vadă cuprinși de groză, cum trebuie să asculte de ucazurile mele!«

El edase de curund un aspru ordin milităresc, în virtutea căruia, sera dupăce s'a întunecat, nici unui oficer al garnisonei din Petersburg, nu-i era permis să petrecă fără concediu special, înafară de porțile cetății, o poruncă în contra căreia murmurară mulți într'ascuns, însă carea trebuia să fie observată, cu toate acestea. Cu acesta spera împăratul să-și ajungă scopul. I-se părură lucru de necreșut, ca necunoscutul să cuteze a se întorce în urma lui. La tot casul trebuiau să trecă mai multe ore până la reintorcerea acestuia.

Când ajunsese Paul înaintea pazei principale, comandantele acesteia se apropiă respectuos de trăsura, ca să primescă ordinele împăratului.

Cât de mare îi fu mirarea când i-se porunci, ca momentan să sune prin oraș apelul general. Tote regimentele aveau să se adune pre locul de întrunire și acel oficer, care nu ar fi de față la apel, trebuie îndată căutat de patrole, arestat, și în ziua următoare la dece ore, adus ca prinsoner la palatul de érnă, unde apoi avea să fie luat la interogator, de însuși împăratul.

Voința autocratului era o poruncă ce trebuia respectată. Deacea oficerul i-se închină în semn de supunere și Paul se duse la palatul de érnă, cu aceea iluzie plăcută, că îndrăsnețul necunoscut îmbrăcat în uniformă, care conducea trăsura, în ziua următoare de buna samă avea să fie o victimă a mâniei sale.

Se însērasedeja liniștea și liniștea nopții începură să se coboare asupra Petersburgului. Însă acesta liniște pacinică nu ținu mult. Deodată resunară în toate părțile orașului tobele de alarmă și trimbițele suflară marele apel general.

În capitală se născu acum cea mai grozavă iritare.

Cetățenii eșiră afară din căsi și în tot locul frică și zăpăcălă îi stăpânea pe toți. Nime nu avea nici idee, că ce anume avea să se întâmple, presupuneau însă toate grozăveniile posibile. Militarii, se întelege, că erau cei mai iritați.

Timp de un sfert de oră domni prin casarme o alergare nebuună; apoi năvăliră locuitorii acestora afară, înarmați ca de câmp și grăbiră spre locul de întrunire. Abia după o oră și jumătate de când dase împăratul porunca comandantului pazei celei mari, se aflară toate trupele garnisonei sub arme, pre locul de întrunire, și apelul începură.

La apel lipsiră — cu escepțiunea câtorva soldați de rind — nu mai puțin de douăzeci și șapte de oficeri.

Nici că era o minune acesta. Căci cine să-și aducă dora aminte de alarmarea generală, într'o vreme perfect liniștită. Deacea unul făcuse o mică parte la țară, al doilea o preumblare cu luntru în susul Nevei, al treilea fusese învitat la o vânătoare pre un dominiu în apropierea capitalei și ceialaltii încă tot în asemenea chip își daseră loru-și concediu, — fără a le fi trecut prin gând, că-i va ajunge ursita.

Dupăce s'a sfârșit cetirea apelului, trupele fură trimise în liniște acasă. Cu toate acestea, în Petersburg nu închise nime totă noaptea ochii. Omenii încă tot mai presupuneau, că în fiecare clipă, avea să se întâmple ore undeva ceva grozav.

Dar nu se întâmplă nimic alta, decât vre-o câteva arestări. Anume, cei douăzeci și șapte ofițeri, cari se aflau prin împrejurime, îndată ce prin curieri au fost prins veste de alarmare, se întorsă grăbiți în oraș, unde fură arestați la moment și duși în prinsorea dela paza principală. În dimineața următoare la zece ore fură duși la palatul de ernenă și conduși într'o sală de primire, înaintea înfuriatului împărat.

Paul se afla într'adevăr în laune grozave. El voia să prindă un singur vinovat și acum i-au adus douăzeci și șapte de păcătoși, cari îi-au călcat porunca. Din acesta cauză se înfură autocratul.

El măsură pe prinsoneri cu o privire aspră și posomorită.

Ei erau cu toții foarte serioși, dar și rezoluți. Intre ei se aflau ofițeri superiori, bătrâni și bărboși, cari trecuseră deja prin multe, cum și sublocotenenți de tot tineri, cari își dădeau totă silința, să-și iee o ținută cât numai să pôte de demnă.

Împăratul credea, să înțelege că vinovatul trebuia să fiă între cei douăzeci și șapte prinsoneri, și presupunea, că acela se va tradă prin o neliniște și descurăgiare deosebită. Dar asta nu se întâmplă. El nu veduse bine fața celui păcătos, și acum nu era în stare să se oprască și să dică cu siguranță: Etă acesta e acela pe care îl caut!

Acest nesucces continu al ostenelelor sale îl făcu și mai moros și în sfârșit duse cu un glas mânios:

»Este unul între voi, care m'a amărit ieri din cale afară. Am fost oprit ca să măne cineva prea repede caii pre strade. Acest unu, despre care vorbesc, în butul și cu desprețuirea vedită a poruncii mele și fără de a-mi arăta cuvenitul respect, trecu ca și un îndrăcit pre lângă mine, prin oraș, eșind pre pörta din spre răsărit. L'am urmărit, însă iuțimea calului său l'a scăpat. Grăbit m'am întors spre reședință, la paza principală, și am lăsat să sune apelul general, și regimentele să se adune la apel, ca să ved, care este ofițerul absent, pre care l'am alungat cătră Strebna, și etă că lipsesc douăzeci și șapte ofițeri din garnisonă! Aceștia se aflară fără concediu, înafară de porțile cetății și ei pörta acuma vina în comun, că nu pot să aflu pre acel călcător al legii. Și dacă cumva nu-l aflu, atunci toți douăzeci și șapte domni vor trebui să ispășească, cu cea mai aspră pedepsă, greșala celui unu. Atunci totuși voi putea avea cel puțin satisfacția de a fi ni merit și pre cel într'adevăr vinovat.»

Ofițerii se uitară spăriați unu la altu. Acesta încă putea să se sfârșască prost. Siberia le era acum în perspectivă. Care era dară între dînșii cel vinovat? De ce nu pășea înainte și nu se însinua? Trebuiau să îndure douăzeci și șase nevinovați esiliul pentru unul singur, asupra căruia căduse ura înaltului autocrat?

»Ved bine, că trebuie să-i pedepsesc pre toți,» duse împăratul cu fruntea încrețită. »Da, vreau să statoresc un exemplu, care să rămână vecinic în memoria ofițerilor dela regimentele mele din Petersburg. Veți fi transportați cu toții, momentan, la Siberia. Căruțele vă așteptă deja. Marș!»

Paliți de frică ascultară, tovarășii de suferință acesta sentință barbară, în potriva căreia nu se mai putea apela,

Atunci, cum s'ar dice în cea din urmă clipă hotărîtore, pași înainte un sublocotenent de gardă, tinăr, frumos și svelt, își puse mâna pe inimă, se închină profund și duse cu glas tremurător:

Disgrația Măiestății Vostre cadă singur asupra mea. Cămerații mei sunt cu totul nevinovați. Singur eu sum așa nenorocit, cât să meritez mânia împăratului.»

»Așadară D-ta ești acela, care mi-a respectat așa de rău poruncile?» întrebă Paul cu strictetă.

»Recunosc, că sum vinovat.»

»Cum te chiamă?»

»Alexandru Iwanowici.»

»Bine Alexandre Iwanowici, vei fi pedepsit după merit. Vei sci acuș ce voi hotări asupra D-tale. Până atunci rămâi prinsoner.»

Sublocotenentul se închină în semn, că e gata a suporta cu paciință ori și ce.

»Sentinelă!» strigă împăratul.

Sentinela se apropiă.

»Duceți pe prinsoner în arest!»

Sentinela conduse pre tinărul ofițer afară.

»Acum Domnilor, dice Paul, cu glas mai domol, cătră acei douăzeci și șase rămași inapoi, »de orece am aflat pre cel vinovat, vreu să fiu milostiv cu ceialaltii. De astă dată mulțămii-vă cu spaima, însă vai de voi, dacă vre-odată veți fi érași târșii într'u împlinirea datorinții. Mergeți!»

Trășurile feții celor arestați se înseninară. Plini de respect și mulțămii se închinară cu toții. Și un colonel bărboș și bătrân, duse cu o voce sonoră: »Mulțămim Măiestății Vostre pentru grătiosa pedepsă!» După aceea făcu întreaga cetă, drepta împrejur și plecă din sala împărătescă de audiință, într'o ținută perfect militară și cu inima ușurată.

În vestibul, prin antisambră și pe trepti, păzira cea mai perfectă tăcere. Însă îndată ce au fost părăsit palatul împărătesc, începură să vorbescă cu glas înălțat și vioiu.

Colonelul cel bărboș susținea ca Iwanowici nu putea fi cel vinovat, deorece el fusese erî séră într'o societate înafară de oraș. Un al doilea asemenea întări acesta, și adause, că tinărul sublocotenent de gardă, preste tot nu se pricepe de loc în d'al de ale mântului de cai. Evident că el s'a jertfit, într'o isbucnire a nobilei sale inimă, spre a-i mântui pre ceialaltii. La acestea un tinăr sublocotenent și prietin intim a prinsonerului își esprimă părerea, că Iwanowici va fi luat acesta eroică decisiune, fiind-că se simțea de tot nefericit. El anume, era îndrăgostit într'o tinără damă, cu numele *Murfa*, fica arindașului de vinars, a milionarului *Saminski*, care nu voia să binecuvinte legătura inimii celor ce se iubeau pre cuvântul, că Alesandru nu ar avea destulă avere. Acesta părù și celora-laltii plausibil. Colonelul cel bărboș dicea, că trebuie făcut totul pentru mântuirea lui Iwanowici. Trebuia cercat să se afle vinovatul cel adevărat, care escitase mânia împăratului. Se putea chiar, ca vinovatul să nu fi fost un ofițer, ci vre-un amplotiat în uniformă.

Intre astfel de convorbiri, cetă ajunse la ținta sa, la cafe-neaua cea mare și pompösă, care era îndatinatul loc de întâlnire al ofițerilor din garnisona Petersburgului. Salele erau pline de óspeți militari, cari discutau cu foc asupra evenimintelor noptii trecute.

Neașteptata aparițiune a celor arestați în decursul noptii, produse o senzație nespūsă. Ei fură înundați de întrebări și în curund sciù fiecare pricina alarmului de nópte, a mâniei împăratului și sórtea nefericitului Iwanowici. Disputele decurgeau acum cu glas înălțat, deorece aprópe fiecare avea să-și esprime câte-o părere.

Timp mai îndelungat cerca zădarnic, un ofițer tinăr și palid ca mörtea, să ajungă în mijlocul acestui sgomot, la cuvânt. În sfârșit totuși se făcu în câțva liniște, și acum putură lua sama de cea ce dice.

»Eu sum cel vinovat!» strigă el cu un curaj firm. »Eu am avut erî sara nenorocirea de a displăcea Măiestății Sale. Însă vina mea nu a fost intenționată, căci eu am recunoscut pre împăratul abia atunci, când era deja târșiu. Urmărit de el, de frica unei aspre mustărri și a disgrăției în viitor, cercai să fug dinaintea lui și acesta îmi succese prin iuțimea calului meu. Ba încă sosii chiar la timp îndărșit în oraș la apel, cea ce Măiestatea Sa probabil că a cređut a fi cu neputință.»

Dacă îmi trecea prin gând, că alarmarea de astă nópte ar fi stat în legătură cu greșala mea, atunci m'aș fi însciințat la moment. Acum, când sciù, că un nevinovat suferă pentru mine, alerg îndată la palatul de ernenă, ca să-l mântuesc și să-mi iau pedepsa. Să nu pötă dice nime că *Wladimir Oginski* nu are curajul să răspundă pentru cea ce a făcut. Rămăneți cu bine Domnilor, voi camerați cu toții! Pôte, că nu ne mai vedem în vieța acesta! Preste douăzeci ore pôte că voi fi pre drum cătră Siberia! Adio!»

Dicând acestea tinărul ofițer își puse chipiul pre cap și părăsi localul.

După ce se depărtă se deschise o conversație vie despre marinimosul tânăr. Numai puțin îl cunoscuseră mai de aproape, deoarece abia de curând fusese transferat din provincie în capitală. Toți îl compăttimeau din cauza tristei sorți, ce prevedeau, că-l va ajunge acum.

El singur nu se îndoia câtuși de puțin despre aceea, că soarta sa a fi deportarea pe viață în Siberia. Adio acum voi visuri mărețe și ambițioase de fericire, mărire și bogăție! Adio și tu grațioasă, gingașă mirăsa dela Medă-și. Onoarea poftesce ca Wladimir al tău să se supună sortii triste, ca un erou! . . .

Cum ajunsese la palatul de erna, îndată se îndreptă spre adjutantul de serviciu cu rugarea, ca să-i esopereze fără amănare, o audiență la împăratul. Adjutantul observă că nu ar fi potrivit timpul. Atunci Oginski, după ce-i împărtăși motivul îngrijirii sale, îl făcu atent la aceea, că este vorbă de mântuirea unui nevinovat dela esiliu în Siberia și în chipul acesta își ajunse scopul.

Adjutantul se uită foarte mirat la tânărul sublocotenent, apoi se duse în odaia autocratului, ca să anunțe pre curiosul suplicant.

Paul făcu ochi mari auzind anunțarea. Dispoziția rea îi trecuse și un spirit bun se coborise asupra lui.

»Dar nu voi afla nici odată, cine este adevăratul vinovat?« strigă el ridicând de sine însuși. »Cine-mi garantează, că nu va veni încă și un al treilea, ca să scotă ărași din necas pre al doilea? Și sublocotenentului Oginski să între! Și arestantul Iwanowici asemenea să fie adus la moment aici!«

Curând după acesta intra Wladimir Oginski, înlăuntru închinându-se profund înaintea Maiestății Sale.

»Așadară D-ta pretinzi a fi acela, care a refuzat să-mi arete supunere și respect?« întreba Paul. Ești foarte îndrăsnit, Domnule!«

»Maiestate, eu sum cel vinovat,« duse sublocotenentul cu resignație. »Când am avut nefericirea de a displăcea împăratului meu, nu mi-am adus aminte, ca acesta va avea urmări așa de fatale. N'am avut intențiunea de a săvârși o lesă-maiestate. Eu n'am recunoscut îndată pre Maiestatea Văstră și nici nu mi-am putut înfrina la timp turbatul cal. Abia când am fost urmărit înțelesei starea lucrului și frica dojanei și a prea înaltei disgrății mă aduse până acolo, ca să prind fuga. Da, eu am fugit dinaintea mâniei Maiestății Văstre, dinaintea dușmanului însă nu am fugit încă nici când. Acum recunosc că sum vinovat și spre a mântui pre cel nevinovat îmi pun soarta în mâinile Maiestății văstre. Și dacă Siberia va avea să fie partea mea, mă supun aceleia.«

D-ta nu ai fost între cei deținuți, deși te-am lăsat erii sară în întunerecul nopții departe în afară de oraș.«

»Eu m'am întors încă la vreme pe un drum lateral, tocmai pre când sunau apelul general. De aceea nu am lipsit dela apel.«

»Ei bine,« duse împăratul, »nu mă mai îndoiesc că D-ta ești adevăratul vinovat. Dar s'a mai însinuat încă unul, care pretinde a fi calcătoriul de lege. Trebuie să ascult amândouă părțile, mai înainte de ce aș pronunța sentința.«

Sublocotenentul de gardă fu condus în lăuntru.

Alesandru Iwanowici arăta palid de tot, slabit, supărat și nefericit. El își aștepta acum sentința finală.

»D-ta stai încă și acum pre lângă aceea, că ești cel vinovat?« întreba împăratul.

Iwanowici se închină.

»Dar aici e sublocotenentul Oginski, care pretinde, că el este păcătoșul și spre acest lucru a adus foarte bune dovezi.«

Sublocotenentul de gardă se uită surprins la sublocotenentul de infanterie.

»Cum te-ai putut încumeta să me mințesci, Alesandre Iwanowici?« întreba împăratul. »Acum pretind să-mi spui curatul adevăr!«

»Da, voi spune tot adevărul,« răspunse sublocotenentul de gardă. »Eu m'am jertfit, ca să-mi mântuiesc soții, de supărarea Maiestății Văstre. Eu sum de tot nenorocit . . . viața nu mă mai interesează . . . și astfel am socotit că dacă unul dintre noi tre-

buie să meargă la Siberia, acela să fie eu. Eu chiar dorisem acest amar păhar al suferinții.«

»Dar pentru ce? Din ce cauză te simți așa nefericit?«

»Fără îndoială, Maiestate, că iubirea l'a îndemnat la asta,« observa filosofic Oginski, vedând că Iwanowici întârzie cu răspunsul. »Cunosc aceasta. Aceasta e așa întotdeauna!«

»Ești doră îndrăgostit?« întreba împăratul surizând.

»Sum chiar și fidanțat, Maiestate,« răspunse Iwanowici, făcând aluziune la un inel ce purta în deget. »De nefericire în amor nu mă pot plânge. Dar firesc, că mirăsa mea va plânge, dacă voi trebui să plec în Siberia.«

»Despre aceea vom vorbi mai târziu. Răspunde-mi Iwanowici! Ce e cu D-ta?«

»E adevărat,« suspină sublocotenentul de gardă. »Eu iubesc pre Marfa, fata arândatorului de vinars, Saminski.«

»Și fata te iubesc asemenea?«

»Da. Simpatia noastră este absolut reciprocă.«

»Insă bătrânul posedă pe crudul tiran.«

»El duse, că un locotenent de gardă, care are numai o avere de 80000 ruble, nu e destul pentru bogata sa fată.«

»Bătrânul nebun!« strigă împăratul încrețindu-și fruntea. »In tot momentuo îl pot nimici. Ascultă acum, Alesandre Iwanowici, ce vreau să-ți spun: De acuză de lesă-maiestate ești achitat și despre pedepsă nu e decî nici o vorbă. În considerarea nobleței de inimă, cu carea ai voit să te jertfesci pentru colegii D-tale, vreau să te remunerez. Cu ocaziunea celei mai aproape vacanțe în regimentul D-tale, vei fi înaintat de căpitan. În sfârșit astăzi, când voi ești la preumblare voi trece prela bătrânul Saminski, și-l voi întreba cum îndrăsnesc să desconsiderare pre unul dintre oficerii mei de gardă. Măne dimineță dute la el și-ți reînnoiesc propusul. Stau bun de aceea, că el te va ruga cu insistența să te cununi cu Marfa. Astfel sper, că te vei vindeca de simțămintele D-tale de nefericire și că în viitor vei fi un oficer brav în serviciul meu!«

Sublocotenentul de gardă se aruncă la picioarele monarhului, s'erută mâna înaltului binefăcător și murmură câte cuvinte calde, de mulțămită.

Când vedu Wladimir Oginski marinimosă laună a împăratului, prinse nedejdi frumoșe și pentru sine. Dar totuși se sili din vreme, să-și iee o posă cât se poate de abătută și deplorabilă.

»Acum e rindul D-tale, domnule,« duse împăratul. »Vreau să isprăvesc și cu D-ta. D-ta regreti așadară, cea ce ai făcut?«

»Regret,« suspină Oginski cu glas tânguitor, »și cu umilință rog pe Maiestatea văstră de ertare!«

»Bine,« adause Paul, »te iert sub condițiunea, ca pre viitor să te porți cum se cade. Și acum vă puteți duce!«

Tinerii mai borcorosiră încă câteva cuvinte de mulțămită și se depărtară apoi, prea fericiți de buna reușită a acestei periculoșe aventuri. Afară, în antișambră se îmbrătoșară, plini de bucurie și își jurară prietinia vecinică. . . .

După ameați trecu împăratul pre dinaintea locuinții arindașului de vinars, și lasă să chieame pre stăpânul căsii afară.

Acesta veni și se închină până la pământ, mirându-se foarte de cinstea ce l'a ajuns.

»Saminski, ce trebuie să aud despre tine?« duse împăratul cu ton aspru. »Unul dintre oficerii mei de gardă, căruia îi suride un viitor plin de mărire, cere mâna fetei tale Marfa, carea îl iubesc și tu-l corfez. Cu arinda vinarsului și-s'a dat voie ca să-ți aduni bogăția de aur, și tu te porți așa de ticălos! Fie-ți rușine!«

»Maiestate« gângăvi Saminski, nimic cu totul, »nu sciam că tânărul domn se bucură de o grație așa înaltă!«

»Măne va veni din nou la tine, ca să-și înnoiescă ofertul. Dacă-l respingi din nou, să scii, că-ți trimite pe cap o comisiune judecătorească, ca să-ți cerceteze registrele. Și vai de tine dacă ai contrabandat ceva, ori dacă ai înșelat în vre-un alt chip, cu accisul!«

»Voința Maiestății Văstre e pentru mine porunca,« răspunse

milionariul. »Alesandru Iwanowici va fi copilul meu. Eu dau binecuvintarea mea la căsătoria lui Marfa!«

»Atunci e bine,« duse împăratul. »Rămâi ca bine, bătrânule Saminski și nu mă mai face să aud nici când despre tine astfel de prostii, la din contră te ajunge cea mai înaltă a mea disgrăție!«

Cu acestea se duse Paul mai departe.

Arindașul de vinars se duse în sus la fida sa, carea ședea cu ochii plânși în chilia ei.

»Mântuire și binecuvântare a ajuns casa mea!« strigă el cu emfasă. »Stergeți lacrimile, puilul meu, floricea mea, odorul sufletului meu! Alesandru Iwanowici e un mare favorit al împăratului. Mâne vei fi mirésa lui. Deaceea împodobesce-te mâne cu hainele tale celea mai frumoșe, cu podóbe de aur și cu pietrii scumpe!«

Lacrimile tinerei femei se schimbă acum în surisul fericirii și bucuriei.

Când veni sublocotenentul de gardă în ziua următoare, Saminski în faptă îl încarcă cu celea mai înalte semne de cinste, și logodna se făcu.

El se cunună curund după aceea cu răpítórea copilă.

Wladimir Oginski încă se cunună în curund, prea fericit, cu polona lui.

Acestea au fost douăzeci și patru de ore din viața zodioului împărat al Rusiei, a escentricului Paul.

Tradusă de Enea Pop Bota.

VASILIE MOLDOVAN.



Născut în 1824 în comuna Chirileu, și-a făcut studiile teologice în Blaj, unde l-au apucat evenimentele din 1848. A fost unul din tinerii cei mai entusiști, cari au străbătut Ardealul în lung și lat; și prin cuvântări ce adesea storceau lacrimi poporului, chema pe Români la adunările dela Blaj. — Tovarés bun al lui Iancu și Axente, credincios și nedespărțit prietin, a lui Butean, Moldovan a condus ca prefect legiunea a III-a cu care a repurtat izbândi strălucite mai ales după ce s'a retras cu ómenii săi în Munții-Apuseni. — Când Abrudul prin trădarea lui Dragoș a cădút în puterea lui Hatvany, în ziua de 6 Maiu a fost arestat dinpreună cu Dobra, Butean, Murășan, Andreica, și Molnar. Dintre aceștia Butean, Dobra și Molnar au fost executați de cătră Hatvany, ér Moldovan și cu Murășan au scăpat din închisóre când Iancu a năvălit în Abrud cu Moții sei la 9 Maiu. Acastă împrejurare l'a scăpat de rěsbunarea lui Hatvany.

După potolirea revoluției neuitatul Moldovan a ocupat un oficiu de protonotar în comitatul Tirnavei-Mici. A rěposat la 1 Ianuarie 1895 în vârstă de 71 ani.

Și-a scris memoriile sale din 1848—49 într'o frumoșă și plăcută limbă românescă, — pe cari le-a închinat poporului prigoni și nedreptățit de secol, ducend: »Români, puneți-vě încrederea în voi înși-vě!«

ARON POMNUL.



Născut în Căciulata Făgărașului la 1818, și-a făcut studiile în Blaj și Cluj, teologia la Viena. Se întorse în anul 1847 ca profesor la Blaj, unde deveni profesorul adorat al studenților. El scrise prima convocare pentru adunarea din Dumineca Tomei, pe care o dădú elevilor săi s'o »rěspândească în popor.« A părăsit la 48 Ardealul pentru totdeauna, trecend în România, unde din cauza persecuțiilor muscălești avu a îndura multe suferințe fizice.

Din România trecu în Bucovina, unde își află apoi locașul vecinic.

În Bucovina lucră el din tóte puterile atât pe terenul cultural, cât și național la înaintarea acestei mult încercate provincii.

A decedat în 1866 în Cernăuți în urma unei grele suferințe, jelit de întreaga Románime și plâns mult de Bucovineni, cărora li-a fost un adevărat redeșteptător al culturii naționale.

Un bal în sara de Crăciun.

— Novelă. —

Reproducerea interzisă.

Schimb în serviciu.

Foia oficioasă din luna lui Decembre anul 18 . . . publică, spre bucuria unora și năcazul altora denumirea ca general-major a comandantului reg. 63 *M. Trăila*.

Corpul ofițerilor se înțelege a decis a-i da o serbare de adio, fiind un superior bun și camarad credincios.

Dar erna, erna rămâne. Și atunci cu deosebire era o nea atât de grosă, încât abia puteau curăți stradele ași, ca mâne se fie de nou pline cum se cade.

Din această cauză nu putu a se depărta generalul la postul seu nou, ci trebui se rămână acolo și se continue serviciul de comandant al regimentului, căci în urma întreruperii comunicațiunii nou denumitul comandant, nu putu sosi la timpul seu.

Astfel și serbarea de adio se amână de pre o zi pe alta, până când ofițerii regimentului se treziră cu crăciunul în spate.

Drumurile s'au restabilit, neaua s'a mai împuținat și acum aveau a face cu două serbări: una de adio, alta de bucurie în onoarea comandantului nou.

Ce era de făcut?

Căpitanul *Scurtu*, dela compania 6 era încredințat cu aranjarea ambelor festivități. El se bucura de privilegiul, a fi un aranjeur escelent; ba gurile rele spuneau că el numai atunci a descoperit în dânsul acest talent, când pasivele i erau deja mai mari ca activele. Căci — așa se dice — când era locotenente și avea afacerile pecuniare în ordine, nu-l durea capul de »nebunii« de aceste, după cum le numia el, ba din contră, înjura pre aranjatori, că cauzază cheltueli zădarnice.

Un concediu mai lung petrecut când la Ischl, când prin Viena: i conturbă total echilibrul avut în afacerile sale financiare și după-ce vedea foarte bine, că aranjarea acelora este pentru el absolut imposibilă, cugetă că a fi lucru înțelept a aranja petreceri ca cu o atare ocaziune se pôtă face cunoștința unei fete »cu zestre mărișoră«.

El se credea om frumos, dar — lumea lume rămâne — ofițerii mai tineri critisau cu cuvinte cam aspre nu numai perii sei răriți cari se mai puteau observa pre cap, ci făceau și unele observări sarcastice asupra considerabilei cantități de vatta cu carea era căptușită uniforma sa.

Bistrița nu-i oraș mare, dar dela aranjarea unei petrecere publicul și are pretensiunile sale și aici.

Nu departe de *Bistrița* era pre acele vremuri un domeniu frumos și estins — al domnului *Dănilă Vărtosu* și se spunea că un ingineur din Viena trecând pre acolo cătră Valea-vinului, ar fi descoperit în un șes din acest domeniu un isvor abundant de petrol.

Scurtu, carele cetea jurnalele din dăscă'n dăscă, avea cunoștința despre venitele colosale ce au posesorii atăror isvóre în America. Din această cauză *Angela* — unica fică a lui *Vărtosu* — i era idealul seu nu numai ca fetiță frumusică, ce în adevăr era, ci și ca »princesa petrolului«

Dar așa se vede că această idee nu-i veni numai lui *Scurtu* în minte, căci toți ofițerii tineri — cu excepțiunea unui funcționar cu burta mare — făceau curte Angelei, și încă pe'trecute. Inșe așa se vede sublocotenentele *Mureșan* era acela, care putea se aibă cea mai multă speranță.

El era iubit de toți. — Totdeauna vial, camarad bun, om de parolă — numai cu *Scurtu* nu putea eși în capăt, căci acesta vedea în tinărul sublocotenente pre cel mai mare rival al seu și cel mai periculos concurent.

Așa stau trebile în *Bistrița* pre timpul când regimentul își aștepta noul său comandant

Căpitanul *Scurtu* era deja gata cu programa festivității.

Comandantului vechiu: o sară-garcon, cu program cât se pôte de vesel; celui nou: un bal festiv în sara de Crăciun — căci el înțelese, că noul comandant are o nevastă tineră; ergo balul va fi foarte bine venit. Se înțelege *Dănilă Vărtosu* cu amabila sa fică încă vor fi prezenți și în această seră, când el, căpitanul *Scurtu*, se va putea presenta în cea mai bună poziție, când în sensul strict al cuvântului, toate se vor învêrți pre lângă persoana sa, avea de gând a face declarație frumósei *Angela*.

Un strateg bun, la executarea planului seu nu lasă din vedere nimic.

Asaltul asupra inimei neparate a frumósei fetiță, va fi cu atât mai sigur, cu cât vor fi delăturate mai sigur trupele inimice din bună vreme.

Căpitanul *Scurtu* scia bine, că punctul principal din reglementul militar spune, că superiorului »chiar și la cele mai intime conveniri« este a se oferi »o anumită preferință« — și el voia ca această »anumită preferință« lui, superiorului, se-i fie asigurată din partea sublocotenentului *Mureșan*, inferiorul seu, chiar și cu ocaziunea această, unde era vorbă a cere mâna Angelei.

Cu *Mureșan* spera decî a isprăvi ușor.

Mai grea era afacerea cu *Angela*, căreia nu-i putea comunica și față cu care nu putea esecuta pasagiuri de această natură; căci dânsa cu greu ar fi potut pricepe și primi avantajii oficiose de categoria această. Mai consult i părea decî a pune pre sublocotenente în siguranță, și cu acest plan se dusă căpitanul nostru cu câteva zile înaintea balului în cancelărie la adjutantul regimentului.

Adjutantul îl primi cu respectul cuvenit și cu surisul obicnuit și-l întrebă:

— Cu ce vă pot servi, dle căpitan:

În loc de răspuns căpitanul scósă tabachera și o presentă adjutantului — prin această i aduse la cunoștință că prezența lui în adjutantură nu e în afaceri oficiose. Ambii își aprinseră câte-o sugaretă și surisul de pre buzele adjutantului — după-ce, nefiind afacerea oficioasă, acela nu mai era absolut necesar — dispăru.

— Așa în treacăt voii se te întreb, cine are inspecțiune în Burg, pe dealul tîrgului, în Sâmbăta proximă? dise *Scurtu*.

— În Burg? Acolo-i la inspecțiune totdeauna ofițier. Pardon, momentan mă uit în protocolul de comandă.

Adjutantul luă un pachet de pre masă de scris, desfăcându-l începe a frunđeri și dise:

— În Burg, pe delul tîrgului, în sara de Crăciun, are inspecțiune sublocotenentele *Müller* dela compania 6; ca comandant la acest loc. Nu-i prea plăcut pentru sara de Crăciun. Lângă soldați e dispus sergentul *Wondracek* carele, daca nu mă înșel încă se ține de compania ta.

— Da, răspunsă trăgănat căpitanul, e la compania mea. Dar sci că mi-e foarte neplăcut că chiar *Müller* are inspecțiunea?

— Neplăcut?! Cum așa?

— În sara de Crăciun avem balul în onoarea noului comandant; am hotărit a juca o sêrbă națională și *Müller* ca jucăuș escelent mi-e nedispensabil de lipsă.

— Hm! În regimentul nostru sunt o mulțime de jucăuși, unul mai escelent ca celalalt. Ușor vei putea afla suplent.

— Da, da, jucăuși bunî sunt, dar sci, a juca sêrba frumos nu-i chiar jucăreie, nu pot fi la nici un cas fără *Müller*, trebuie se ne ajuți ore-cum și tu. În fine chiar și balul e oficios, căci e festiuitate strict oficioasă.

Adjutantul se gândi puțin.

— Nu aș voi se stric petrecerea nici unui camarad. Serviciul în Burg, după ce ofițierul trebuie se inspîțeze toate posturile învecinate, e în sine destul de neplăcut; d'apoi în sara de Crăciun când e bal festiv? Nu, nu pot face nimic. E imposibil.

— Nimic nu-i imposibil pe fața pământului: voesce și vei putea!

— Ei bine. S'auđim propunerea ta? Dar îți declar înainte că la cas de lipsă mă provoc la tine.

Căpitanul Scurtu veni puțin în perplesitate. Din întâmplare i căđu privirea pe lampa plină de prav ce atërna acățată de plafonul și mai prăvos, și-i veniră în minte bogățile ce aduc isvórele de petrol, acésta i dăđu impuls puternic.

— Mai bine ar fi dacă am trimite la Burg pre sublocotenele Murășan, ție el hotărit, căci după cum îmi aduc aminte și așa a lui e rëndul în țieua următóre.

Adjutantul îndată fu în curat că ce vrea Scurtu.

El adecă pre acésta cale vrea să se elibere de concurentul seu. De sigur planiséză ceva atac. Apoi când e vorbă se alegi, ca oficier totdeuna vei alege pretinia celui mai periculos, în casul de față, ca superior, era căpitanul Scurtu.

Astfelu se gândea adjutantul.

Fără a replica ceva luă lista, întinsă péna în negrélă și-i țieșă:

— Ai bunătatea a schimba însuți numele, mâncu cu ordinul de ție, voi publica apoi schimbarea.

Căpitanul luă péna, ștersă numele lui Müller și cu trăsuri țapine scrisă în locul aceluia numele lui Mureșan. Când luă apoi nisipul și-l preseră pre scrisórea umedă, își închipuia că aruncă ultima glicie de pământ pre mormântul rivalului seu.

O surprindere neplăcută.

În țieua următóre ședea sublocotenele Mureșan în chiliuța sa și făcea pregătiri de bal.

O ocașune mai bine venită pentru a se declara Angelei nici că se putea pofti.

Se cam temea ce e drept de rivalitatea lui Scurtu, dar îl mângăia împrejurarea, că el, ca aranjorul festivității deoparte va fi fórt ocupat, de altă parte e obligat a se învêrti tot cam pre lângă nevasta noului comandant.

El — sublocotenele Mureșan — se putea da cu tot zélul resolvirei planului seu.

El comandase din Cluj un buchet minunat. O depeșă sosită înainte de améđi i făcea cunoscut, că buchetul va sosi punctuos chiar în țieua balului la 3 óre d. a.

Și luă decí la mână uniforma și supunénd'o unei visite minuțiosă o află în rënd, ghetele de lac sclipeau ca sórele.

Prověđut cu asteliu de arme trebuia ca el se fie învingătóriul. Cu acest cuget își aprinsă o sugaretă și se trânti pre divan dând drum liber fantasiei sale, carea, onóre lui, se ocupa exclusiv numai cu frumósa Angela.

În acest moment cineva bātu tare la ușă; imediat după acésta un soldat întră în lăuntru și stātu în poziția prescrisă înainte oficierului. Apoi salutând luă o cuvertă de piele urită, scósă din ea o cólă de hârtie albă, acoperită cu scrisóre violetă și o inmanuă oficierului.

Pre atuncí era datina, că ordinul de ție se litografa în adjutantura regimentului și prin o ordonanță se trimitea fiecărui oficier din garnisIÓNă câte un esemplar.

Mureșan luă fóia și fără a o ceti o aruncă pre méșă de scris,

Ordonanța își închisă éráși cuverta sa de piele, salută de nou, făcú »împrejur«^o după prescriptie și se depărtă.

Mureșan credea că nu póte fi ceva interesant în ordinul de astăđi, căci afară ninge de îngropa; exercițiile de înainte-de-améđi erau deja strămutate, deprindere de marș într'o vreme ca și asta nu putea se fie, apoi înmormântare încă nu era, fiind-că nu murise nime. Așa nu-și făcú capul călindar, ci continuă cu țeserea visurilor sale fantastice.

Când începu a se întuneca, să gâta; luă orologiul, lanțul și punga cu banii de pre méșă unde de regulă le punca când comodisa; și le băgă în buzunar, fără a arunca măcar o privire în ordinul de ție ce stătea lângă ele.

În cafaná, unde sosisă, erau adunați mai mulți camerađi tineri, carí discutau cu gură mare balul apropiat. Când întră Mureșan însé, toți tăcură de-odată, așa că și lui Mureșan i bātu acésta la ochi și întrebă uimit:

— Da cei fártăților? Pentru ce ați amuțit toți deodată?

— Vorbeam despre bal, — ție unu, — și fiindcă pre tine balul nu te va fi înterésând...

— Cine țiece, că nu mă va fi înterésând? — țieșă el nimit. — din contră țiele întregi numai la bal m'am gândit. Doar s'a schimbat planul?

— Nu îți poveste. Va fi un bal splendid și chiar pentru aceea cu atât mai mult ne dóre pentru tine. Dar ce se-i faci, pe unu trebuia se cadă sórtea.

Mureșan i privi perplex. Nu pricepea ce însemnéză asta.

— Orí dóră nu ai cetit ordinul de ađi? — întrebă un alt oficier.

— Uită-te numai și te vei convinge, că în sara de Crăciun ai inspectiune în Burg, pe délul tégului.

Mureșan rise.

— Ah! Pricep! Vě jucatí cu mine »de-a mătă órbă.« Dar vě înșelați! Eu sciu numai prea bine că inspectiunea o am sêp-témána viitóre. Cercați-vě alt obiect pentru vițuri de atare natură. Toți au devenit serioși.

Era tăcere morméntală! Nime nu țiecea nimic. Un locotenent mai bătrân, care până atuncia tăcusă, reflectă:

— Dacă cređi că nu e adevěr, dute acasă și cetesce ordinul de ție și te vei convinge că nu-i minciună, cu atât mai puțin glumă.

— Ba nu poți nici ajuta; căci nu cred că ai afla vr'un camarad, care se schimbe în sara de Crăciun și plane totodată și séra de bal. Eu cel puțin, — ție un sublocotenent tiner, — mai bucuros fac servițiu dóuě Dumineci după olaltă în casarma din oraș, decât a ținea inspectiune în o vreme așa miserabilă în afurisitul de deal. Abstrăgând de asta, nu poți nici măcar se te desbraci, decum se dormi baremí o óră. Ne pare reu frate Mureșan, dar n'ai ce face.

Bietul de el vrënd nevrënd începea a crede. Se decisă apoi repede, își légă éráși sabia abia depusă, își ridică sus gulerul mantalei și fugi în locuința sa apropiată.

Cu mâna tremurândă aprinsă lampa, desfăcu scripta ominósă, și ceti în adevěr:

„Sâmbătă la 5 Ianuarie, inspectiunea în Burg, pre délul tégului: domnul sublocotenente Mureșan.“

De nêcas făcú tótă hârtia boț și o aruncă lângă cuptor; ér ochii i se umplură de lacrămi.

Éráși ridică hârtia de jos. O netezi, o privi, o ceti de 10 de 20 orí după olaltă. Imposibil, dar faptă e că lucrul stă așa, precum i-sa spus în cafenea.

Se aruncă apoi pe divan suspinând greu.

Tótă speranța, tóte visurile sale erau nimicite și cu o singură lovitură aruncate în abisul cel mai întunecat.

La bal.

Salele casinei oficierilor erau aranjate elegant. Căpitanul Scurtu începuse cu împodobirea încă diminéta la órele șapte, căci voia ca de astădată

Se fie-un bal cum n'a mai fost

Nici în cășlegi și nici în post!

Și în adevěr i-a succes splendid.

În front era o pajură făcută numai din săbii și bajonete.

În tus-patru colțurile erau piramide de puscí, aranjate cu istețime și gust rar.

Păreai a te afla în o grădină de arme împodobită cu flóri.

Jur împrejur erau scaune de tótă categoria, forma și calitatea după cum adecă a fost posibil a se acquiră.

La capétul sălei, era un „pom de Crăciun“ minunat aranjat, care sara avea se lucéscă în zarea sutelor de luminute carí întepene pre crengile lui, de seară aveau se fie aprinse.

Cu un cuvânt sala era frumósă și fórt cu gust aranjată.

Se întunecă deja când făcu căpitanul ultimele ornamente.

Un corporal îi lumina cu o singură luminare pusă în o sticlă golvă; căci, pre acele vremuri luminările erau scumpe și după ce trebuiau se ardă cel puțin până după 3 ore, trebuia se fie cu cruțare. Din asta cauză nu odată s'a mai întâmplat că primi oșpeți au aflat în sală încă întunecime. Dar ca acesta se nu se întâmple, el postase un soldat la poartă cu ordinul, că momentan se vie sus în »Laufschritt« și se-l avizeze.

Tóte erau gata.

Aprindând ultima luminare din candelabre și ultima luminuță de pre pomul de Crăciun sosi și prima calésă și încet pe încet se umplu sala.

În antișambură și garderobă era îmbulzală mare și așa nu e mirare, că nime nu observasă pre servitoriul lui Mureșan, care stetea în un colț și ținea în mână un obiect mare învălit în hârtie fină albă. —

Îndată ce se ivi în garderobă dl Vărtos cu fata, servitorul lui Mureșan părăsi poziția sa de până aici, cu pași siguri merge la Angela, i predă pachetul și în poziția militară i anunță:

»Dela domnul laitenant Mureșan cu o mândră sărutare de mână la frumoșa domnișoră.«

— Ei bine, domnul sublocotenente nu vine la bal? îl întrebă Angela uimită.

Dar soldatul nu-i sciea da deslușirile necesari. Abia a fost în stare a ținea în minte vorbele de sus, ștudiate cum are greu și multă trudă.

Angela desfăcu pachetul și găsi un buchet minunat de camelii și roze galbine.

Cu drag își apropiă fața de florii și sugea cu plăcere mirosul plăcut al rozelor.

Între florii era un bilet, în care Mureșan în câteva vorbe i esplică cauza absentărei sale și adaugea că cauza serviciului de ađi e numai căpitanul Scurtu.

Primirea ce avu, îndată după acesta, domnul căpitan din partea Angelei fii foarte rece. El o luă la braț și o plimbă prin sală în firma speranță, că va primi laudă pentru aranjamentul splendid — dar înzădar; Angela tăcea și numai din când în când se pleca către florii și mirosea.

— Aveți un buchet minunat, amabilă d-șoră — adausă Scurtu în speranță că cu acesta i va face plăcere. — E permis a sci din care florărie sunt aceste rose minunate?

— Nu sciu domnul meu, replică ea, buchetul l'am primit dela un amic bun și iubit, a cărui absentă ađi e pentru mine foarte durerósă.

Cu aceste vorbe Angela își trase brațul și-l privi pre căpitan în ochii.

Scurtu șciea destul. Tótă truda i fu înzădar și fiindcă musica chiar începea a cânta, el folosi ocaziunea și se retrasă de lângă Angela.

Căpitanul *Morariu* îl află pe amicul seu Scurtu răđimat de un ușor și rău dispus.

— Ce-i cu tine fărtate? — îl agrăi cu compătămire. — Festivitatea a succes admirabil! Noul comandant și-a esprimit deplina sa îndestulare.

— Cred! replică Scurtu rece, dar acesta e ultimul bal aranjat de mine.

— Atunci sigur ai avut ceva în iasă. Te cunosc eu foarte bine. Ai avut ceva neplăceri. În loc se te bucuri de triumful obținut, te rađim de un ușor-de-ușă și stai dus pe gânduri ca un filosof! Nu cumva mergi la o partie de șac în refectoriu?

— Acela ar fi cel mai înțeleptesc lucru. Eu din partemii sum sătul de baluri și femei, póte pe vecie!

— Aha! Dintr'acolo bate vântul?! Ai avut afaceri femeiești. Ei, ei, vino, spunem ce ai pățit. Chiar dacă nu ți-aș putea ajuta, cel puțin te voi mângăia puțin. Decii s'auđim?

— Sci bine că mă 'nteresez de Angela Vărtos. Ađi voi ai-

face declarația, dar o aflu în o dispoziție sufletescă absolut nefavorabilă pentru intențiunile mele. Și vina o pórtă numai

— Vino! ăisă Morar, ne punem în refectoriu la un pocal de vin și o sugară. Acolo se pot pertracta mai bine afaceri de aceste.

Ambii merșeră câteva trepte în jos și intrară în refectoriu, unde nu era nimeni.

— Șci frate, începui Scurtu, afacerea e mult mai seriósă decât cum se pare. Eu trebuie se m'ensor. Sum deja de 35 ani, abia câțiva ani mai trebuie și sum bătrân cum se cade, așa că fetele n'or se mai privescă în persóna mea o »partie în spe« ci un bur-lac bătrân. Acesta n'aș vrea să o ajung. Abstragând decii de aceea, că Angela Vărtos e frumoșă și-mi place, averea ei m'ar scóte cu o lovitură din tóte năcazurile.

— Și ce pedeci inevitabile sunt?

— Unica pedecă'mi e sublocotenentele Mureșan. Până el e aici nu am speranță a reuși.

— D'apoi nu l poți tu pre ore care cale espeda?

— Nu! De bună vóie nu-și cere transpunerea, nu are nici o cauză, apoi din oficiu nu o pot face, fiind-că nu am pentru ce.

— Ađi nu l'am v'đut, nu e la bal?

— Nu, are serviciu de »sară de Crăciun« în Burg. E superfluu se mai adaug, că acest serviciu plăcut are se mi-l mulțămescă mie. Așa se pare însă de undeva a știricit asta și a avisat și pre Angela, altcum nu-mi pot esplica purtarea sa rece față de mine.

Căpitanul Morar avea de lucru cu sugara și numai pe deasupra luă notița de cele ce istorisea Scurtu.

— Hm! Spui că are serviciu în Burg? Sci că cu acesta ai făcut o lovitură escelentă. Dacă chiar voiesci, nu se mână opt đile și Mureșan e transpus din regiment.

— Cum așa? întrebă uimit Scurtu.

— Lucru foarte simplu și chiar. Eri sara am fost cu toții la olaltă până târđiu, abia în zori de đi ne-am despărțit. Mureșan e sigur, că în acesta nópte nici o inspecțiune de controlă n'o se-l conturbe, fiind cu toții la bal; apoi că el e foarte trudit, aceea nu mai încape la îndoială. Eu mă prind în rămășag pre orii și ce, că Mureșan dórme dus. Dute afară și controléză postul. Dacă-l găsesci durmind, sórtea lui e sigilată, după-ce sci că numai în săptămânile trecute ce ordin strict s'a dat în acest respect. Nici nu ai nevoie se faci ar'etare, tu simplaminte i pui lui Mureșan alternativa: sau își cere la moment transpunerea la alt regiment, sau îl areți la comandă. Apoi poți fi sigur, că el fără multă socotélă se va decide pentru prima propunere.

Scurtu se puse pe cugete.

În serviciu din întâmplare era chiar compania lui. Era decii în drept a face inspecțiunea posturilor fiind el respunđător pentru personalul ce stetea sub comanda lui.

Nime nu-i puté face imputarea, că a lucrat numai din ură. Apoi balul pentru el și așa era stricat. Nu era decii tot una ori c'a sta aici în fum orii c'a merge călare până pe dealul t'rgului

După câteva momente se decisă a urma sfatul amicului seu. Trimise un soldat în grajd și dispuse se-i înșele calul.

Apoi învălit în manta suii pe cal și porni pre cale către Burg.

Ninsórea încetase, dar un v'nt rece de nord bătea dinspre deal așa de tare, încât călărețului nostru i mai îngheța sângele'n vine. Dar se mângăia cu cugetul că nu trece o óră și tóte-s în regulă și apoi cu o jertfă atât de mică va se scape definitiv de cel mai periculos rival al seu.

La Burg.

Chilia oficierilor în Burg, pe dealul t'rgului, era o chilie ca tóte chiliile de inspecțiune.

La părete era un divan vechiu acoperit cu o învălitóre de iută, ici cólea sf'erticată și rósă. Unele dintre drevele divanului își ar'etau capul printre firele învălitórei.

Deasupra divanului era un chip litografat atât de vechiu și

Scurtu se uită la Murășan, ca la cutare duh necurat, acum vedea că ce prostie a făcut.

— Permite-mi d-le căpitan — dise la rëndul seu Mureșan, delectându-se în triumful seu nevisat, se vē rog a mă împrumuta cu o păreche de mânuși; mi-am părăsit postul fără scire și mânușile mi le-am uitat în chilia de servitiu.

Scurtu își muscă buzele de necas; fără a-i da vre-un răspuns intră în sala de joc, Murășan după el!

Toți ofițerii, vędând pre ofițierul de inspecție din Burg, în sala de bal, steteau cu gurile căscate, nime nu scia ce s'a întâmplat.

Mureșan cu paș sigur se duce de-alungul salei de dans drept la noul comandant și punându-se în poziție oficioasă, dise: »Domnule colonel! Răpotez cu supunere, că dl căpitan Scurtu din postul avut în Burg pe dealul tērgului m'a comandat aici la bal; ordinul referitor la acesta dispoziție imi iau libertate a vi-l presenta aici.«

Cu acesta i predă ordinul scris abia cu câteva minute mai înainte de căpitan.

Colonelul ceti ordinul și nu putu se-și esplice altcum lucrul decât așa, că Scurtu și-o fi perdat mintea; deorece un cas de acesta natură în decursul servițiului seu de 30 ani nu i-a mai venit înainte.

Scena acesta a atras atât de mult atențiunea oșpeților, încât jocul se opri și numai musica cânta mai departe.

— E bine d-le sublocotenent, dise colonelul, îți poftesc pentru restul serei de ați petrecere bună. Poți merge.

Mureșan își făcu complimentul oficios și se retrasa.

— Domnul căpitan Scurtu, strigă după aceea comandantele.

Scurtu se presentă. Abia-l țineau picioarele. La o astfelu de deslegare a planului seu nu s'a așteptat. In cuget blăstăma pre amicul seu Morar, care i-a adus în minte o astfelu de procedură.

Mureșan se folosi de ocaziune și se furișă'n garderobă, unde mântuitorul seu stetea în cămașă sgulit după mantale.

— Frate, i șopti acestuia, eu nu mă pot depărta. Invălescete în manta și fugi peste drum în quartirul meu. Soldatul e acasă. Ia-ți din garderoba mea tot de ce ai lipsă și vino cât mai repede înderēpt. Acum de-ocamdată nu-i periclu; toți sunt în sală

comandantele chiar a chemat la sine pre căpitanul Scurtu; poți dispărea fără periclu.

După acesta chemă un soldat și-i disă:

— Tu te duci în laufschrift în Burg, spui sergentului Wondracek se-ți dee cabatul și pantalonii mei, cari sunt în chilia de inspecțiune, apoi te duci cu ele de-a dreptul în quartirul meu și lăsându-le acolo vii la moment aici. Dacă vii la timp înderēpt, și dacă isprăvesci așa, ca se nu te vadă nime, da nime, înțelegi-mē? atuncî capeți dela mine dece floreni. Pricepi?

Dece floreni sunt pentru un infanterist un capital întreg. Salutând repede, soldatul nostru fugi ca nebun cătră Burg.

Mureșan intră érăși în sala de bal și se mestecă neobservat printre oșpeți întâlnind din tôte părțile priviri întrebătoare. El însă se făcea că nu pricepe nimic și cerca cu ochii pre Angela, care ședea în celalalt capăt de sala și asemenea îl cerca pre el cu privirea.

El grăbi la ea, îi sărută mâna, apoi oferindu i brațul o purta prin sală în sus și-n jos.

Înainte ei nu avea secrete;

Sub sigilul celei mai rigorosă discrețiune i spusă aventura din easta sară.

Ea la rëndul seu i comunică cum și-a săpat Scurtu și-și grópa.

Dănilă Vartos urmărea cu privirea sa tinera noastră păreche și când — ceva mai târziu — Angela și Mureșan i-au descoperit secretul inimei lor, el cu bucurie își dădu binecuvântarea sa părintescă la fidanțarea copiilor sei scumpi.

Căpitanul trebui să se rentórcă încă în aceeași nópte la Burg în locul lui Mureșan; căci dór »un ofițier trebuie se fie în serviciu« — disă însuși colonelul — »apoi Mureșan e eliberat după tótă regula.«

În chilia monotonă din Burg, avu Scurtu timp a se cugeta și a concipia orugare pentru un concediu mai lung din cauza unui morb.

Concediul îl și primi și după însănătoșare își continuă servițiul la regimentul 51 din Viena unde s'a fost transpus.

Localizat după originalul de V. L.

J. Nițu Pop.

Mântuitorul.

Dor se isbeșce în pepturi cu suferință, și oftat rugător se înalță prin aer, — blând pētrunător... Se vină, se vină...

Seculi trecuți, fără a aduce ceva, vremi grele, zile multe, multe generații au albit și s'au strecurat în uitarea nemărginită; s'au dus, — numai dorul a rămas, numai dorul n'a murit și se înalță ca un vultur, ce priveșce în șpațul imens, se tot înalță, sus la Dumneșeu... Se vină, se vină... Și dorințe au tot fost și nu încetă de a fi, și când umbră de desnădejduire voia se cuprindă sufletul trudit, nu a lăsat stăpânire năcazului, și s'a desfăcut și nutrit cu făgăduința, a sperat neîncetat... Robie, perire, mórte nu... nu suntem pentru voi! Slobođiți-ve cătușe, éră tu frunte, ce te închini în tină acum, te vei ridica, pentru-că în inimă resună glas consolător, și sperăm, și așeptăm trăind... va veni Mântuitor.

*

O mișcare óre-care era. Poruncă a sosit, ca fie-cine se mērgă unde s'a născut — se se înscrie.

Pre o uliță a Viflaimului un bărbat apare conducēnd un dobitoc blând, pre care ședea fecióră mândră. Vędându-i viflaimeni își aduc aminte de porunca nouă. Sosiți cu greu și usteniți — do-reau odihnă. Alérgă bărbatul se aibă cortel, până când fecióra grijeșce dobitocul. Primesce după multe alergături drept adăpost preste nópte o peșceră, ce servea de scut boilor. Intrară acolo și erau mângăiați.

*

Sórele a apus de mult și preste Viflaim nópte se întindea. Luna blândă trimitea lumină aurie pre pământ și stelele par-că jucau sburdalnic în jurul ei. Tot era tăcut, durmea Viflaimul întreg, numai un murmur lin par-că se auđia coborind pre o colină în jos, ce par-că era un suspin înăbușit și lung acelor ce durmeau

și visau un venitor mare, misterios. — De-odată o lumină puternică se ivesce, și stelele și luna mărind lumina lor, se plecau spre pământ, ca mai bine se vadă ce se întâmplă pre jos... se vadă ce minune este... éră în depărtare infinită cântare dulce, oftând se aude... mărire... pace pre pământ și între ómeni bună voire.

S'a născut Dumneșeu cu trup pre pământ. Fecióra blândă l'a născut — Maria — în peșceră; și cel-ce o-a condus aici, căđut la pământ îl adora în adēncul sufletului seu, apoi ređimând fruntea de ieslea boilor, asculta cântarea dulce și în umilința inimei împreună cu corul ângeresc simțea... mărire... mărire lui Dumneșeu...

*

Nădejdea atător veacuri, dorul s'a împlinit, perirea, robia a perit și pământeni ștrigau, corul ângerilor cânta la așa șcire: mărire lui Dumneșeu și pace ómenilor. Un gând era la ei, un sēmțământ au avut toți: iubire... pace. Lucea înainte ochilor aurora frumósă a unor tēmpuri de fericire, de libertate și — ură nu era. O! cântarea a muiat inimele și a intrat Domnu în ele.

Și cum se face ađi? De s'ar face așa! Dacă te-ai tipări etern în inimile muritorilor cântare sfântă, — de ai resuna pururea pre pământ dela ângeri — ar fi pace?!... Ei! — ađi curund se uită ori-ce. Ađi par-că o singură đí, că un singur moment încăldeșce inimele, cântarea sfântă, apoi cade omenimea éră, pentru-că se îmbată în înălțime, și... pre pământ trăsce bribegind — cu suspinuri, căci e deșartă inima ei.

O! Dómne, Dómne, fă se cuprindă pacea ta lumea tótă, fă se se facă raiu odată și pre pământ.

Joan Rus.

Tara norocului seu legănul basmelor și al poveștilor.

Scriere mitologico-umoristico-scientifică de Aron Boca-Velchereanul.

Omul se duse meren,
Până chiar la Prometeu,
Alungă vulturul mare,
Și se puse la lucrare,
Ire Prometeu slobodiră,
Apoi Prometeu grăiră,
Pentru a mea slobodire,
Spune-mă ce să ți fac servire,
Omul de loc a grăit,
Am un lucru mult dorit,
Să-mă descrii mie de loc,
Cum e țara lui Noroc?
Îr Prometeu i a grăit,
Eu am ceva de vorbit,
În formă de îndrumare,
Omule! pre a ta cale.
Vei ajunge la un loc,
Va fi fulger, trăsnet, foc,
Joe cu titaniū luptă,
Luptă mare, luptă cruntă,
Joe trimite din nori,
Fulger, trăsnet cu fiori,
Îr titaniū smulg din munte,
Stânci de pătră mari și multe,
Cătră Joe le aruncă,
Carī de cari silesc la muncă,
Joe crea să nimicescă
Omenimea cea lumescă.
Titaniū creu să reție,
Alui Joe sumeție,
Munți întregi în sus aruncă
Zeu Joe să se ducă.
Acol omule n'ai frică,
Na acesta petricică,
Prin bătae-n palmă o ține,
Și nu va veni spre tine,
Fulger, trăsnet și nici stâncă,
Nici înfricare adâncă,
Treci, te du și un ai frică,
Că nu vei pați nimică,
Mai încolo te vei duce,
Îr frică va să te-apuțe,
La Stimfalis mare lac,
Unde vor să ți dea atac,
Paseri de oțel și fer,
Carī ori cui mărte ofer,
Acest ban, lor îl aruncă,
Și de loc vor să se ducă,
Vei vedea mergând pre cale,
Un uriez forte mare,
Ce să chiamă Gerion,
Va veni cu larmă, svon,
El două capete are,
Și are un câne mare,
Era cu capete două,
Frică, privești nouă,
Na acesta fir de erbă,
Aruncă-l spre ei în grabă,
Și nu ți vor face nimică,
Ține calea nu ai frică,
Vei ajunge la un munte,
Suindu-te pre-a lui frunte,
Apoi vei vedea în loc,
Chiar în țara lui Noroc,
Pre atunci soroșe-apune,
Și acolo jos te pune,
Durmind până dimineța
Pre flori și mândră verdăță,

De dimineța te scolă,
Te îmbracă și te spală,
Că sunt opt isvore rând,
Apă din ele curgând,
Dela-apus spre răsărit,
Numără când ai găsit,
Chiar al patrulea isvor,
Ședī jos pre-a lui rēzor,
Și ia apă și te spală,
Și te rogă cu șială,
La marele Dumneșeu
Să ți ajute'n drumul tău.
Și de aci nu porni,
Pân' soroșe va sui,
Ca să trecă preste tine,
Inse ia aminte bine,
În acesta pândă albă,
Pune-o pre tine-n grabă,
Simțind tu căldură mare,
Dela soroșe-nferbântare,
Vei auzi vuet mare,
Cutremur, înflorare,
Când va ajunge Phieton,
Cu sunet cu mare svon,
Cu căruța soroșelui,
Preste vârful muntelui,
Mânând carī cei de foc,
Carī sboră din loc în loc,
După ce Phieton va trece,
Mâncă și bea apă rece,
Din al căncelea isvor,
Să-ți trecă al lunei dor,
Placă-apoi spre mēdă dī,
Unde dată vei zări
Pre un șes întins și mare,
Colo, colo'ndepărtare,
Străluțiri mari de soroșe,
Vei simți o lină boroșe,
De parfum mirositor,
Ce te-adie doritorū,
Vei simți și o putere,
Ce te va trage a merge,
C'o ințală ore-care,
Cătră strălucirea mare,
Te va ajunge un dor,
Preste sumă ardețor,
Spre-a sosi la acel loc,
Colo'n țara lui Noroc,
Și când aprōpe vei fi,
Vederea îți va slăbi,
De-a podōbelor frumșețe,
Și de străluciri mărețe,
Dar ia acest fir de erbă,
Il pune la ochi îndată,
Că la ochi va da putere,
Spre-a străluciri vedere,
Porțile se vor deschide,
Vei intra și s'or închide,
De loc este o masă verde,
Pre care o carte se vede,
Stai la mesă nu departe,
Și deschide aceea carte,
Cu mâna ta acea drēptă,
Mintea-ți atunci să deșteptă,
De poți ceti și a scrie,
După cum ți-a plăcea ție,
Cetind cartea totă bine,
În samă și'n minte ține,

Că e scris totul de loc,
Cum e'n țara lui Noroc?
Ce despărțăminte are,
În ea fericirea-i mare,
Și acel despărțământ,
Care-ți place la moment,
Scrie că ce număr are?
Și închide cartea mare,
Mergând puțin mai nainte
Vei vedea table-aurite,
De pre cari veți la momēt,
Ori care despărțământ,
Și în care ție ți place,
Deschide și intră'n pace,
Ușa cea de diamant,
Cu podōbe de brilant,
Închide ușa și iată,
Vin servitorii îndată,
Te duc la mesēncărcate,
Cu beuturi, aromate,
Cu tot soiul de mâncare,
Și violiniști ca cure,
Om din lume n'a vădūt,
Și nici a fi n'a putut,
Bea, mânâncă și trăiesce,
Jocă, cântă, chefuesce,
Cel mai fin tutun fumēdă,
Sital pre divan te lasă,
Umplut numai cu mătăsă,
Apoi somnului te lasă,
Până când vei flămândi,
Atunci te vei birui,
Și de ce florini îndată,
Vei primi pentru somn plată,
Te apuci er de mâncare,
Și beut cu poftă mare,
După-aceea la fumat,
Apoi te dai la jucat,
Pauzând te pui la masă,
La beutură alēsă,
Apoi mergi la preumblare,
După-ce făcui schimbare,
Cu valoroșe vestminte,
Tot la câteva mominte
Plecă la teatru, conversare,
Cu domni, dame de rang mare,
Desfătare fără fine,
Și mărtea nici când nu vine,
Bătrânețele dispar,
Mereu tinerețe-apar,
Și frumșeța la om creșce,
Omul tot se veselesce,
Violine, mii de strune,
Dic note alese, bune,
Apoi Gitar și Cimbāl,
Fac la ori ce interval,
Tot vōia și tot plăcere,
De omul simte cum mere,
Pre zefirul de mārīre,
Legămat de fericire,
Pre de-asupra meselor,
Descind ramii pomilor
Cu pōme gustōse tare,
Vin sîngure spre mâncare,
Pre șosēua dintre mese,
Tot mereu vin și adese,
Purcei mulți fripti tot în rēnd
Cușit, furcuță avēnd,

Lângă tine se abate,
Ca să tai din a lui spate,
Și-ți tai mult ori pușintel,
Cușit, furcuță pui pre el,
Când a pleca a-inceput,
Cât ai tăiat a crescut,
Urmēză mielușii fripti,
În unsore pregătiti,
Gâșce, curci și rațe fripte,
Tote frumos pregătite,
Porumbi fripti, pesci, multe cele,
O cum vin făcându-ți ele
Îmbiere spre mâncare,
Și apetit de tot mare,
La omul la fie-care,
Se fie de ori ce stare,
După-acestea în rînd lin,
Vin cetele de cerb vin,
La alor corne-acățate,
Feliū de feliū mâncări gătate,
Cărnă, cărnațuri afumate,
Cu pregătiri minunate,
Sarvete cu copturi bune,
Și câte? nu se pot spune,
Stă lângă tine și-ți face,
Compliment se ți iei ce-ți place,
Și luându-ți el pășesce,
În loc altul suplinesce,
Vecinic e east preumblare,
Încetare nu mai are,
Că numai tot îmbiere,
Ca să-ți facă premiere,
Merla, sturduș și ca ele,
Mii de mii de pășerele,
Tote vin cântând în rēnd,
În corfițe aducēnd,
Tot soiul de delicate,
Dulcețuri și aromate,
Fie-care aci vine,
Și corfița su o ține,
Ca dela ea să poftesci,
Să ți iei gura s'ondulcesci,
Poți lua cât vei dori,
Împutare nu va fi,
Vecinic, vecinic așa vin,
Și corfițele le țin,
Dar toate deschilnit,
Au dulcețuri de'ndulcit,
Apoi cete de urși vin,
Și toți pre a lor braț țin,
Lădi mari pline cu sugari,
De tutun fin, cu-aromari,
Toți stau aci fie-care,
Să poftesci, să-ți iei sugare,
Făcēnd compliment poruesce,
Și altul îl urmăresce,
După urși iată că vin,
Cete de elefanți lin,
Cu buți de beuturi pline,
Stând ori care lângă tine,
Să poftesci să ți slobodesci,
Beuturi de cari dorești,
Avēnd ei cânti și pāhară,
De o pregătire rară,
Poți lua care voiesci,
Beuturi se-ți slabodesci,
Și când de aci pășesce,
De loc altul și soscesce,

Elefanții trec și vin,
Cete de cămile lin,
Cât se poate de încărcate,
Cu strae pentru culcate,
Tot felul de pregătire,
Din mătăsuri și porfire,
Cu fir de aur cusute,
Și materii moi umplute,
Cari îți plac și le poftesci
Le iai și le folosești,
Pentru ședut, ori culcare,
Sau pre ele preumblare,
Tot așa se repetă,
Nimic nu se nșușință,
Și tot ori ce ai luat,
În loc, alta s'a format,
Nu-i vr'o lipsă ori scădere,
Viața aicea mere,
Cum nu este în alt loc,
Numa'n țara lui Noroc,
Când nu-ți convine-a mânca,

A dormi, fuma, juca,
Nici a cânta, conversa,
Nice a te preumbla,
Atunci este ocupare,
Se faci la bani numărare,
Apoi câți ai numărât,
Jumătate ți i-o dat.
Ție ca renumărare,
Pentru c'ai făcut lucrare,
Duci la apă, patru cai
Dacă-ți adăpi, tu doi ai,
Viața aicea mere,
După-a omului plăcere,
Cum nu mai e în alt loc,
Numa'n țara lui Noroc,
Plăcă omule la drum,
Și fă tote după cum,
Ți-am spus ție se urmezi
Ca se vezi și-apoi se crezi,
Atunci omul a plecat,
Pre Prometeu l'a lăsat,

Și s'a dus n'a stat de loc,
Pău'n țara lui Noroc,
Și de-atunci acol' petrece,
Sunt de ani mii cam vr'o dece,
Cui acolo îi convine,
Plece, ție calea bine,
Și acol' când va sosi
Numai așa va grăi,
Măi omul lui Prometeu,
Vino fi-mi amicul meu,
Dă-mi îndrumări și îmi spune,
Unde sunt locuri mai bune,
C'am venit și eu la tine,
Lăsând răul se am bine,
Atunci omul va veni,
Tote îi va povesti,
Cum în fiecare parte,
Fericirea se împarte,
Cred că dintre cetitori,
Mulți vor dice adeseori,
Că mie nu îmi convine,

Se mă duc acol' la bine,
Însă le spui apriat,
Că destul am meditat,
Se pornesc? ori se mă las?
Dar e greul și nșcas,
Ani unul pre șasă deci,
O! atunci de ce se pleci,
Că anume mori pe drum,
Și nu ajungi nici decum
De sciem mai de de mult,
De acest pământ plăcut,
Ați acolo m' ași afla,
De asta lume n' ași visa,
Cei mai tineri în vîrte,
Plece, mergă pe întrecute,
Lăsând lumea ticăloasă,
Trăcă în cea norocoasă,
Vor întrebă pre ce drum?
Nu pot nici eu scii se spun,
Plece ei sfătuesc eu,
Că omul lui Prometeu.

LEGENDE.

Belesci.

În Prisaca, comună românească în apropierea Beiușului, în comitatul Bihor, este o fântână, căreia îi dic: fântâna dela Belesci. În pruncia mea, căci aici m'am născut, am mers adese ori cu alți copii după apă la Belesci. Bătrânul Vasalica Bodor, care de bătrân ce era ajunsese în mîntea copiilor, căci se juca cu noi de a plătintăul, venind odată și el cu un oluș ce-l avea după apă la Belesci, fiind și eu acolo, ne întrebă, de scim cutarele dintre noi povestea acestei fântâne? Nu șcim moșule i am dis eu setos ca se'l aud povestind, căci bătrânul scia foarte multe și frumoșe întemplări și legende. Dacă nu o sciti, ascultați se vi-o spun se nu rămână nici asta uitată. Eu am aușit-o dela moșul meu, ér voi veți dice órecând, că atî aușit-o din gura lui moș Bodor.

Cu vécuri înainte de asta pre aici erau păduri gróșice, încât de desimea copacilor crenguroși numai paserile puteau resbate prin ele. Sat nici aici, dar nici în apropiere nu era. Se întemplă odată, că preste țara asta a noastră a năvălit un potop de ómenî cari aveau cap de căne. Nu sciu de unde or fi venit, póte că din țara lui ucigăi-crucea, căci asta nici moșul meu nu a sciu se-mi spună, ci destul că acești ómenî căroră le diceau căpcâni, de órece mâncau carne de om și beau sânge de om, numai din țara dracului au putut se fie. Veniră cu sutele și cu miile. Românașii noștri și alte neamuri, adecă limbî de ómenî, cu cari împreună am locuit în asta țară, la început le stătură în potrivă, căci noi nici când n'am întors spate dușmanului, nu, fie fost acela chiar și căpcân, dar năprasnicul de căpcân era nesdravên, cum căscărea odată și înghița de vii câte trei și câte patru ómenî. Védënd locuitorii țerei acesteia, că cu acești căpcâni nu-i de-a sta de vorbă, și cu atât mai puțin de a da piept cu ei, o tuliră la fugă care pre unde a putut scăpa. Cei mai mulți se ascuseră, prin păduri și prin crepăturile dealurilor, ér alții prin copaci. Căpcâni dracului astuși dela fire în scurtă vreme învățară câteva cuvinte românesci, căci limba noastră fiî mei, dela firea ei e netedă, linsă și ușoră ca glasul unui clopoțel, și ușor se lipesc de ori ce om, și ca se înșele pre bieții ómenî începură a striga care pre unde umbla: eșii mei ómenî de unde sunteți, că s'au dus căpcâni, și ómenî ușori cređetori și dornic de-a se rentórcé la ale lor, eșiau din locurile cele ascunse, dar blăstémații și prădalnicii căpcâni îi prindeau, îi chinuiau, ér pe alții îi mâncau de vii. Intre aceste în cutare sat românesc a fost un românaș mic de stat, dar înțelept și viclean, și-l ocăreau ómenî Ciulflic voinic. Acesta încă se ascunsese de frica căpcânilor, și cum focul lui se nu se fi ascuns, cât de mic și slab ce era de abia iar fi fost unuia pe o mășea. Locul unde s'a ascuns a fost fântâna acésta, dar o păți și el, căci dând și pre aici un căpcân și încă cel mai mare a lor, el bietul cum îl auđi strigënd se iasă afară, că au fugit căpcâni, a eșit din fântână, dar dete de dracu, că căpcânul cum ai bate în palme, îl și înghiți. Ci norocos a fost Ciulflic voinic că a fost mititel, căci își aflase salaș bun în rinza căpcânului, mai bun salaș ca în fântână, și de unde era, n'avea să se mai témă de el ori de alții.

Fiind că fiamândise, își luă straița din spate, scósă din ea un călchias de malai și o bucată de clisă, își luă cuțitul dintre curele ce-i încunjiurau fluierul unui picior și-apoi se apucă la prenz. Căpcânului te miri cum, nu-i picase prea bine bucata înghițită, și ca se o póta voma se lovea cu pumnii în stomach, și cum se lovea, pre bietul Ciulflic voinic îl întreceau lacrimile. Dar în cele din urmă îi plesi un cuget bun în cap, își luă cuțitul și începă a mi-l croi pre căpcân pre din lăuntru încât în cele din urmă de chin și durere îi plesni inima și muri.

Ciulflic voinic scăpând din rinza lui îl beli foesce, capul mai marilor căpcânilor îl așeđă într'un vérf de par, ér el se băgă érašî în fântână și de-acolo începă a striga cât îl ținu gura: belesci, belesci!

Căpcâni aflând despre sórtea mai marelui lor, de frică se nu o pătescă ca el, și fiind-că Ciulflic voinic din fântână într'una tot strigă: belesci, belesci, o luară la fugă cari pre unde au venit ér fântânei i-a rămas numele. »Belesci«.

Antoniou Popp.

Epurele e puii de asin.

S'a întemplat adecăte așa: O asină voind se-și facă mánzul cărturar, l'a dus la școlă. Cine a fost dascălul în satul lor nu se șcie; dar destul, că dascălul, după cât s'a priceput, și-a dat tóte silințele și truda ca se-l învețe carte multă. Micul învățăcel fiind și prea tiner și — ca părinții lui — închis și bine bătut la cap, nu-i putea întra în mînté mai mult decât ce a auđit și dela părinți: i și a. Dascălul dela o vreme, védëndu-și învățăcelul tot cu capul plecat, cređënd că din asta pricină nu-i întră mai multe în mînté, a prins a-i ridica capul: aplicându-i des pumnul sub falcă, mai ridicându-l de urechi. Uréndu-i-se de atăta întelepciune, ce mereu primea, învățăcelul într'o bună diminétă, pe inima golă și pe neșciute — își luă rămas bun dela școlă și hai! în ruptul capului, până acasă la mumă-sa. Luându-l la întrebare mumă-sa, certându-l l'a bătut una, cât a plătit pe dece ale dascălului, dicéndu-i că: necărturar nu-i trebuie, ci mai bine-l omórá. Ea amenințându-l și restindu-se, el teméndu-se de mórte, scăpă si hai! mamă-sa după el! și când îl ajunse îl prinse de códă, carea de loc i-se rupse, scăpând fără de ea și luând câmpii în cap, trăind tot ascuns. Ca se scape, și-a schimbat și numele părintesc, luându-și numele de: epure. Tot cu frica mórtii în spate fiind — în loc se creșcă a mai scăđut și descrescut și numai urechile i-au rămas întregi. Cătă códă i-a mai rămas o tine tot ascunsă... Din cât a învățat dela părinți pe a l'a uitat și numai pe i îl mai pronunță și și pe acela: de supărat, ori de frică mai mult... Când aude sgomot, își ridică capul, precum l'a deprins dascălul; ér urechile și-le pipăieșce adese-ori, după-ce se scólă din culcuș, ca se vadă: nu cumva i le-a rupt dascălul, dând de el pe când póte a dormit? Când aude glas de asin, fuge mánzánd pământ, căci se teme că vine mumă-sa se-l prindă... Când dorme, dorme cu ochii deschisi... De dragoste... i-se împăingină și lui ochii.

G. Bodnariu.

Intru mărirea lui Dumnezeu.

Tovărășia agricolă din Șoimuș a edificat unele case foarte frumoase și din material solid din fondul așa numit al meseriașilor, adunat prin energia presidentului acesteia, Ioan Baci, preot local, cu scop de a coloniza în acelea meserieși, cea ce însă nesuccedând le-au donat pe sama Stei bisericii gr. cat. din Șoimuș cu scop, că una să servescă ca local de școală și una de casă parochială, ér a treia fu donată pre sama unei familii sărăcite.

Din acesta ocaziune Mult Onor. D. protopop al Bistriței, Alesandru Szilasi a adresat preotului Ioan Baci următoarea scrisoare:

Nr. 194/899. Onorătului în Christos Frate *Ioan Baci*, preot gr. cath. și proprietariu etc. etc. în Șoimuș. Cu mare plăcere și cu multă satisfacțiune mi-a venit la cunoștință vestea cea înbucurătoare — făcută nu de un preot, ci de un adevărat Mecenat a bisericii și națiunii — când am auzit din gura alor două persoane vrednice de credință din Șoimuș, că On. Frăția Ta Te-ai făcut nemuritoriu pentru comuna bisericească gr. cath. Șoimuș, dăruind și donând 2 livezi, ambele înzestrate cu edificii nouă solide moderne și corespunzătoare, una pentru parochia gr. cath., ér una pentru școală în preț circa 3—4000 fl.

Numai a admira și mult lăuda pot zelul și jertfa Frăției Tale și a On. familie, ce a sacrificat pe altariul bisericii gr. cat. și a națiunii.

Numele »Baci« este și trebuie să fie eternizat, nu numai în Șoimuș, ci în întreaga diecesă.

Părintele Domniei Tale a fost un energios factor pentru comună, că i-a câștigat prin un mare și nespus fatigiu și sacrificiu o comoră eternă (pădure și pășune), ér Domnia-Ta l'ai întrecut — conform progresului — din visteria proprie până la admirațiune! . . .

Deie bunul și înduratul Dumnezeu, ca fructele ostenelelor și a sacrificiului Frăției Tale și on. familie să afe echou și respalată atât pe pământ cât și în ceriu.

Aceste litere modeste le scriu pentru bucuria mea, cătră un preot subaltern, dar credincios bisericii și națiunii sale, care l'a crescut și nutrit sub pôlele munților! . . .

La convenire personale mai multe, séu în altă scrisoare. La revedere și salutare. Bistrița, la 27 Decembre 1899. Iubitoriu amic Alesandru Szilasi, protopop.

Ér comunitatea bisericească gr. cat. drept recunoștință pentru acesta binefacere a decis de a ridica un stîlp de piatră cu inscripțiunea de mai jos, ér pe stîlp a așeză o lampă, care totdeauna în preseră de s-te sêrbători să fie aprinsă. Inscriptiua de pe stîlp va fi cu următoriu cuprins:

»Aceste trei edificii s'au ridicat cu cheltuiala Tovărășiei agricole din loco, din fondul așa numit al meserieșilor, prin stăruința neobositului ei președinte *Ioan Baci* preot local, cu scopul de a coloniza în ele meserieși; nesuccedând însă, Tovărășia agricolă le a donat cu grădină cu tot bisericii gr. cat. din loco cu menirea de a se folosi una ca local pentru școală și învățatoriu și una de casă parochială, ér casa cea de a treia a donat-o Tovărășia familiei sărăcite alui T. Ursa C., dela care s'a cumpărat din mâna liberă locul de edificare și grădina.«

Bibliografii.

„Noua Revistă română“. Sub acest titlu apare la Bucurescî dela 1 Ianuar 1900 la 1 și 15 a-le fie-cărei luni, o revistă de cuprins enciclopedic, redactată de C. Rădulescu-Motru, director girant, cu concursul unui mare număr de colaboratori între cei mai bunî scriitori ai timpului present.

Revista costă 24 Lei la an.

I-i dorim splendid succes și viață îndelungată.

Suspîn și zimbire. Tocmai a eșit de sub tipariu o interesantă broșură scrisă de *Dl Antoniu Pop* preot, cunoscut publicului cetitoriu, din desele sale scrieri. Titlul acestei broșure este „*Suspîn și zimbire*“ poesii și prosă și un exemplar costă numai 40 cr. și se află de vândare la autorul. Tot de acolo se pôte procura și trumosa piesă teatrală »Paza maicii Sante.«

Unic în felul său e

Calendarul portativ compus de redactorul Revistei Ilustrate. Frumos, elegant, practic, cuprinzând o mulțime de lucruri foarte folositoare.

In anul trecut a costat 1 fl. 50 cr. exemplarul și nici unul n'a rămas nevândut.

Incurajarea din partea Onor. public a îndemnat pre autor a-i tipări acum în număr dublu și a scări prețul la jumătate, în speranță, că și în anul acesta nici unul nu va rămânea nevândut.

Un exemplar costă:

ediția de lux . . .	} numai	70 cr.
legat în carton . . .		50 »
broșurat		40 »

plus 5 cr. portul postal, la comande mai mari se dau 20% rabat.

Pentru pomul de crăciun. Aranjat în biserica gr. cat. din Șoimuș s'a colectat o frumoșică sumă de bani și alte daruri dela credincioșii mai cu stare din comună; astfelu încât prunci școlari mai sermanî au putut fi împărțâșii cu vestimente, cărți și alte daruri din de-ajuns, mai rămânând un rest ce s'a distribuit și la alți sêraci din comună.

Convocare.

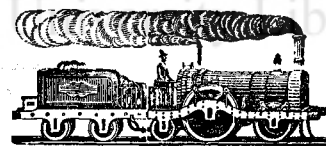
Membrii tovărășiei agricole din Șoimuș în virtutea §-lui 8 din statutele tovărășiei se invită la a VII-a adunare generală ordinară, carea se va ținea în Șoimuș la 25 Ianuarie 1900 la 10 ore ante-meridiane.

Program :

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
2. Aprobarea rațiunii și decidera asupra venitului curat.
3. Alegerea consiliului de inspectiune.
4. Eventuale propuneri.

Șoimuș la 31 Decembre 1899.

Direcțiunea.



POȘTA

REDACTIUNEI.

D-lui Vasiliu Alexandri Urechia în Bucurescî. V'am espedat din nou recomandat în 2 plicuri, se vede că din cele dintăiu două s'au pierdut pe postă și numai a treilea a sosit acolo. Urméză și epistola.

D-lui I. E. în H. Anecdotele le-am primit, se vor publica. Revista vei primi-o. Societății de lectură a tinerimei gimnasiale din Blaj. Am primit. Răspunsul va merge mai tîrziu, acum de-ocamdată nu ne putem pronunța.

Teologilor români gr. cat. în Budapesta. Același răspuns.

D-lui I. Sceopul red. la „Vulturul“. Vei primi răspuns prin epistolă.

D-lui Dr. Elefterescu, Bucurescî. Am primit ambele D-Vostre scrisori. Vê vom răspunde prin epistolă.

D-lui Ioan Pop Reteganul în Sibiu. Novela am primit-o, se va publica. — Fabricantului I. i-am scris, dar mi-a răspuns, că a vândut atât motorul cât și celelalte mașinării. Acele erau foarte potrivite pentru trebuințele mele.

Preotului I. . . . Articulul trimis l'am primit și îi vom face loc după putință.

T. T. în Cămpeni. Articulul l'am primit și vom primi și pe viitor cu plăcere dela D-ta, numai să nu fie prea lungi, ca fie-care articlu să se gate în una și aceeași broșură.

D-lui T. Bogdan Bistrița. Mulțămim de simpatica adresă ce ne-ați trimis în numele colegilor D-tale cu ocaziunea ținerii adunării învățatorescî la Chirași. — Vê pofim splendid succes pe calea culturai și a progresului.

Avis on. public cetitoriu!

În urma „grèvei“ ce făcî personalul tipografiei noastre, fiind-că nu s'a făcut destul pretensiunii de a urca salariile fiecărui cu câte 25%, am fost siliți a întârzia cu scóterea Revistei noastre. Aducând acesta la cunoștința onor. public, cerem scusele atât pentru acesta, cât și pentru eventuala întârziare a broșurei I. din anul următor.

Direcțiunea.

Abonentilor, cetitorilor, sprijinitorilor și binevoitorilor noștri le dorim din inimă (deși cam târziu):

An nou fericit!

Redacțiunea.